

Bezpečnostní rizika související s dopravou agresivních fotbalových fanoušků

Security risks associated to transport of aggressive football fans

Josef Duda

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Josef DUDA**
Osobní číslo: **A08015**
Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Bezpečnostní rizika související s dopravou
agresivních fotbalových fanoušků**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte rešerši literatury, která se vztahuje k tématu Bakalářské práce.
2. Provedte analýzu psychologické podstaty agresivního chování fotbalových fanoušků.
3. Stanovte systém pro zajištění bezpečnosti ostatních cestujících v prostředcích hromadné přepravy osob.
4. Popište zvládání bezpečnostních rizik spojených s davovými situacemi.
5. Vymezte způsoby obnovy veřejného pořádku.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. LE BON, G. Psychologie davu. Praha: Kra, 1994. ISBN: 80-901527-8-3
2. ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. Praha: Portál, 2000. ISBN: 80-7178-475-3
3. PONĚŠICKÝ, J. Agrese, násilí a psychologie moci. Praha: Triton, 2004. ISBN: 80-7254-593-0
4. SPURNÝ, J. Psychologie násilí. Praha: Eurounion, 1996. ISBN: 80-85858-30-4
5. MACEK, P. a kol. Bezpečnostní služby. Praha: Police history, 2001. ISBN: 80-86477-03-7
6. SMOLÍK, J. Fotbalové chuligánství. Praha: Zdeněk Plachý, 2008. ISBN: 978-80-903556-3-7
7. Zákon č. 40/2009 Sb. a z. č. 141/1961 Sb., v platném znění, trestní zákoník a trestní řád
8. Zákon č. 200/1990 Sb., v platném znění, přestupkový zákon

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

25. února 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

23. května 2011

Ve Zlíně dne 25. února 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je definice pojmu agrese a analýza psychologické podstaty agresivního chování fotbalových fanoušků; zpracování systému ochrany bezpečnosti ostatních cestujících při dopravě; stanovení metod a způsobů zvládnání bezpečnostních rizik souvisejících s davovými situacemi a vymezení pojmu veřejný pořádek a způsobů obnovy při jeho narušení.

Klíčová slova: agresivní chování, fotbalový fanoušek, bezpečnostní rizika, dav, veřejný pořádek

ABSTRACT

The aim of this Bachelor's work is to define the concept of aggression and to analyse the psychological basis of aggressive behaviour from football fans; also to consider what transport system best ensures the safety of other passengers while travelling with football fans; also to determine methods and approaches to manage safety risks relating to crowded places and lastly to explain the notion of public order and approaches in restoring public unrest.

Keywords: aggressive behavior, a football fan, security risks, the crowd, public policy

Poděkování

Tímto bych velmi rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Mgr. Stanislavovi Zelinkovi za odbornou pomoc a poskytnuté informace, při tvorbě mé bakalářské práce.

Chtěl bych poděkovat také své rodině a přítelkyni za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytli během zpracování mé bakalářské práce.

Motto:

„Davy mají malou schopnost uvažovat, ale naopak jsou velmi dobře uzpůsobeny k činům.“

GUSTAVE LE BON

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁKLADNÍ POJMY SOUVISEJÍCÍ S AGRESIVNÍM CHOVÁNÍM	11
1.1 AGRESIVNÍ CHOVÁNÍ	11
1.2 AGRESE	12
1.2.1 Kriminální agrese	12
1.2.2 Vandalismus.....	13
1.2.3 Divácká agrese.....	13
1.2.4 Agresivní chování sportovních fanoušků.....	14
1.2.5 Situační podněty	14
1.2.6 Projevy agrese.....	14
1.3 NÁSILÍ	15
1.4 MALÁ SOCIÁLNÍ SKUPINA	15
1.5 DAV.....	16
1.5.1 Davy různorodé	17
1.5.2 Davy stejnorodé.....	17
1.5.3 Davová psychóza	17
1.5.4 Panika.....	18
1.5.5 Hromadné chování	18
1.5.6 Erupce agresivity	19
1.5.7 Primitivní sociální chování.....	19
2 ANALÝZA OSOB POHYBUJÍCÍCH SE VE FOTBALOVÉM PROSTŘEDÍ	20
2.1 ROZDĚLENÍ SKUPIN FANOUŠKŮ	20
2.1.1 Fotbalový divák	20
2.1.2 Fotbalový fanoušek	21
2.1.3 Ultras.....	21
2.1.4 Hooligans	21
2.1.5 „Eurochuligáni“	22
2.2 HOOLIGANS V ČR	22
2.2.1 Baník Ostrava	23
2.2.2 Sparta Praha	23
2.2.3 FC Brno 1913	23
2.2.4 Slavia Praha	24
2.2.5 Opava	24
2.2.6 Zlín.....	24
2.3 ÚČASTNÍCI SPORTOVNÍCH ZÁPASŮ	25
2.3.1 Struktura sportovních diváku podle věku	25
2.3.2 Struktura sportovních diváků podle vzdělání	25
2.3.3 Struktura fotbalových diváků podle vykonávaného zaměstnání	26
2.3.4 Četnost agresivního chování při sportovních utkáních.....	27

II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	28
3	ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI CESTUJÍCÍCH V PROSTŘEDCÍCH HROMADNÉ PŘEPRAVY OSOB.....	29
3.1	SPECIÁLNÍ VLAKOVÉ SOUPRAVY	29
3.2	AUTOBUSOVÁ PŘEPRAVA	30
3.3	POVINNOSTI PŘEPRAVCE	31
3.4	POVINNOSTI CESTUJÍCÍHO	31
3.5	DOPRAVA OSOBNÍMI AUTOMOBILY	32
4	ZVLÁDÁNÍ BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK DAVOVÝCH SITUACÍ SPOJENÝCH S DOPRAVOU AGRESIVNÍCH FANOUŠKŮ	33
4.1	PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ	33
4.1.1	Kamerový systém.....	34
4.1.2	Evidence problémových osob	35
4.1.3	Jízdenka na jméno s fotografií	36
4.1.4	Hlasatel.....	37
4.1.5	Hudba a videoprojekce.....	38
4.1.6	Anti-konfliktní tým, policista v civilu	39
4.1.7	Únikové východy, okna a použité materiály.....	40
4.2	REPRESIVNÍ OPATŘENÍ.....	41
4.2.1	Vyčlenění agresorů.....	41
4.2.2	Alkohol, drogy.....	42
4.2.3	Soukromá bezpečnostní služba při dopravě	43
4.2.4	Policejní doprovod.....	44
4.2.5	Blokové pokuty, oznámení o přestupku.....	45
4.2.6	Prohlídky osob	46
4.2.7	Omezení osobní svobody.....	47
5	ZPŮSOBY OBNOVY VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	48
5.1	POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	48
5.1.1	Pořádková jednotka	48
5.2	VYBAVENÍ POŘÁDKOVÝCH JEDNOTEK.....	49
5.2.1	Donucovací prostředky a zbraň.....	50
5.3	MĚSTSKÁ POLICIE ZLÍN.....	50
5.3.1	Vybavení strážníků MP Zlín	51
5.4	POŘADATELSKÁ SLUŽBA, BEZPEČNOSTNÍ AGENTURA	51
5.4.1	SG'3 Security	51
	ZÁVĚR	52
	CONCLUSION.....	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	56
	SEZNAM OBRÁZKŮ SEZNAM TABULEK.....	57

ÚVOD

Divácké násilí je v současné době jedním ze společenských fenoménů doby, který závažným způsobem narušuje veřejný pořádek a to nejen v místě konání sportovních utkání, ale i po celé trase, po které se fanoušci na tato utkání přepravují. Divácké násilí má svůj původ ve Velké Británii, odkud se postupem času dostalo do ostatních zemí Evropy, Afriky či Jižní Ameriky. V posledních letech nabývá stále více na intenzitě i v České republice, kdy forma násilných projevů se stále častěji vymyká aktérům zodpovědných za zajištění veřejného pořádku a za zajištění bezpečnosti nezúčastněných osob. Divácké násilí je mezinárodním problémem. V jiných zemích Evropské unie, zejména ve Velké Británii, však disponují efektivnějšími systémy k prevenci a eliminaci diváckého násilí.

Divácké násilí je ovlivněno celou řadou různých faktorů, mezi které patří například výchova, společenské postavení, věk, vzdělání, členství ve skupině, příslušnost k určitému klubu a jiné faktory, které mají zásadní dopad na chování fanoušků a jejich případné násilné projevy spojené s fotbalovým prostředím.

Cílem mé práce bylo zaměřit se na bezpečnostní rizika související s přepravou agresivních fotbalových fanoušků a možnostem, jak tyto rizika minimalizovat. Agresivnímu chování fanoušků lze předcházet sérií preventivních opatření, na kterých by se měli podílet jednotlivé fotbalové kluby, Policie České republiky, dopravní společnosti, soukromé bezpečnostní služby, ale také samotní fotbaloví fanoušci a ostatní občané. Preventivní opatření směřují ke snížení agrese fanoušků, ochraně bezpečnosti nezúčastněných osob, ochraně majetku a v neposlední řadě také k ochraně samotných fanoušků.

V případech, kdy jsou preventivní opatření neúčinná, a dojde k narušení veřejného pořádku, je nutné využít represivních opatření. Při těchto opatřeních dochází v mnoha případech k zásahům do práv a svobod fanoušků. Represivní opatření jsou prováděna ze strany Policie České republiky, městských nebo obecních policí, soukromými bezpečnostními službami a oprávněnými pracovníky dopravních společností. Je však nezbytné, aby zástupci výše uvedených subjektů, kteří jsou v přímém kontaktu s fanoušky, znali svá oprávnění a zákonná opatření související s danou problematikou.

Diváckému násilí je nutné věnovat velkou pozornost a přijímat stále nové a dokonalejší metody a opatření k jeho eliminaci ve společnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY SOUVISEJÍCÍ S AGRESIVNÍM CHOVÁNÍM

Podstata agresivního chování jedince je velmi složitá a stanovit jednoznačný profil osoby „agresivního fanouška“ nelze. Agresivní chování sportovních fanoušků má široké spektrum forem, projevů, důvodů a je ovlivňováno velmi početným okruhem vnějších i vnitřních faktorů.

1.1 Agresivní chování

Zdrojem agresivního chování bývá afekt (zloba, hněv, vztek), neuspokojená (frustrovaná) potřeba, ale i zvyk („naučená“, instrumentální, sociálně odměňovaná agrese), vždy ve spojení s podmětovou situací (např. svévolné a nesmyslné jednání druhých, útok, obtěžování). Agrese bývá často jen „převlečený“ strach. Agresivní projev (nebo jeho spoluprožívání) může mít i katarzní (očistný) účinek. (Spurný, 1996, 18).

Podle Slepíčky (1990) nelze z psychologického hlediska vysvětlovat agresivní chování a výtržnosti pouze jako akci jednotlivého diváka. Agresivní prvky v jednání a chování jsou ve většině případů následkem nezvládnuté emocionality, dynamiky aspirací (očekávání) a frustračních stavů.

Dle Čírtkové (2000) agresivita vyjadřuje vnitřní dispozici nebo osobnostní vlastnost. Zpravidla je chápána jako relativně trvalá a obtížně měnitelná charakteristika osoby.

Spurný (1996) uvádí, že tendence osoby jednat agresivněji zvyšuje:

- pocit bezmoci, nemožnost volby
- urážející verbální a neverbální projevy, jako třeba výsměch, urážky, gesta
- existence znaků, symbolů nebo scén, které prezentují násilí
- úspěch dosažený agresivním jednáním, schvalování agresivního jednání okolím
- pocit sounáležitosti s agresivním davem
- intoxikace alkoholem, drogami, léky

1.2 Agrese

„Agrese se většinou definuje jako psychologická (emočně motivační) mohutnost, jež má za cíl poškodit přírodu, věci, lidi nebo sebe samého“ (Poněšický, 2004, 22).

Agrese zahrnuje emoční stavy a vnitřní impulzy k jednání, jako např. zlost, vztek, zuřivost, nepřátelství či pohrdání. [3]

Agrese verbální či fyzická může vzniknout úmyslným jednáním nebo v afektu. Agresivita je sklon k agresivnímu či útočnému chování, které se mění do více podob.

Agrese je výbojně či útočné jednání osoby, úmyslný útok na předmět, osobu či překážku, která brání uspokojení potřeb. [9]

Podle Spurného (1996) je agrese destruktivní chování, které směřuje k fyzickému (brachiálnímu), slovnímu (urážka, pomluva) nebo symbolickému (pomocí gest) útoku vůči jinému jedinci (předmětu).

1.2.1 Kriminální agrese

Kriminální agrese svým obsahem a způsobem útočí na zájmy a hodnoty chráněné právním systémem. Pokud je kriminální agrese zaměřena na určitý cíl, pak hovoříme o agresi instrumentální, opakem je agrese odreagovaná. Kriminální agrese odreagovaná neslouží jako prostředek dosažení určitého cíle, ale jejím smyslem je uvolnění nahromaděných agresivních impulzů. [2]

Čírtková (2000) rozděluje kriminální agresi podle připravenosti a promyšlenosti na:

- reaktivní, neplánovaná a bez přípravy
- promyšlená, připravovaná, programová

Kriminální agrese je často doprovázena brutalitou. Brutalita vyjadřuje nepřiměřenou odbrzděnou agresi, která obsahuje prvky týrání objektu agrese. Brutalita je spáchání trestného činu zvláště zavrženíhodným způsobem, je umocňován poškozením morálních norem a regulativů. [2]

1.2.2 Vandalismus

„Vandalismus je destruktivní a likvidační chování, které nepřináší pro pachatele žádné materiální obohacení, a současně se terč útoku vyznačuje bezbranností a snadnou dostupností (např. je izolován, není střežen a garantuje anonymitu a snadnou proveditelnost akce)“ (Čírtková, 2000, 170).

Vandalismus je nevypočitatelný, nesmyslný, svévolný a iracionální akt násilí vůči bezbrannému terči, který vzbudí pozornost a šok širokého okolí, což přináší pachateli pocit spokojenosti. [2]

1.2.3 Divácká agrese

Agresivní divácké reakce jsou v centru pozornosti, neboť jsou velmi problematickým jevem sportovních zápasů a dosahují celospolečensky nepřijatelných podob. Diváci sledující utkání s vyšším výskytem agrese, např. fotbal nebo hokej, mají zvýšenou úroveň hostility neboli sklonu k nepřátelským agresivním impulzům, kterou diváci méně agresivních sportů, např. plavání či atletika, nemají. [14]

Podle Slepíčky (2009) má divácká agrese řadu psychologických a sociologických příčin:

- společenské prostředí a začlenění diváka
- specifické prostředí sportu
- situační podmínky v hledišti i na hřišti
- sdělovací prostředky

Ze společenského prostředí má vliv na agresivní chování diváků zejména:

- sociální deprivace rezultující z absence přiměřených sociálních vztahů
- ekonomické problémy, nezaměstnanost
- krize morálních hodnot
- normy maskulinity (mužských rysů chování)
- opakované násilné formy chování prezentované médií

1.2.4 Agresivní chování sportovních fanoušků

Fotbalové násilí je forma deviantního chování mládeže. Jedná se o skupiny mladých lidí, ve věku 15 až 30 let, kteří jsou v souvislosti s fotbalovým klubem schopni používat násilí a také násilí používají.

Slovo fanoušek pochází z anglického fanatic, zkráceně fan. Fanoušek projevuje svou náklonnost k určitému subjektu. Tímto subjektem je nejčastěji sportovní klub, hudební skupina nebo známá osoba.

Důležitým činitelem je „atmosféra zápasu“, která je vytvořena předem, především působením sdělovacích prostředků a je úměrná důležitosti zápasu. Dochází k postupnému emočnímu naladění diváka, kdy intenzita vzrůstá s blížícím se datem utkání. [12]

1.2.5 Situační podněty

Podle Slepíčky (2009) je divácká agrese ovlivňována i situačními podněty vznikajícími na hřišti, v hledišti i mimo stadion. Jedná se zejména o:

- význam utkání - přátelské, mistrovský zápas, zápasy play-off
- alkohol - podporující zvýšenou emocionalitu sportovního publika
- anonymita - snižuje odpovědnost za vlastní chování
- vývoj utkání - v případě nepříznivého výsledku vzniká negativní pocit frustrace
- sdělovací prostředky - emocionální ovlivnění diváků

1.2.6 Projevy agrese

U diváků se liší projevy agrese podle sledovaného sportu. Nejčastěji se agresivní projevy vyskytují u populárních sportů, jako jsou fotbal a hokej. Existují dvě formy projevů agrese.

Verbální agrese

Verbální agrese má podobu pískání, nadávek, urážek a pokřiků při nesouhlasu s verdiktem rozhodčího, děním na hřišti či jako reakce na jiné divácké skupiny. [14]

Fyzická agrese

Fyzická agrese se projevuje demolováním zařízení stadionů či dopravních prostředků. Nejčastěji se však projevuje při vyhazování cizích předmětů na hrací plochu hřiště. Někdy je toto vyhazování předmětů doplněno úmyslem zranit některého z hráčů či rozhodčích. Fyzická agrese směřuje také k přímému fyzickému napadení jiných osob, hráčů soupeře, rozhodčích, fanoušků soupeře, tam, kde jim to podmínky umožní. [14]

1.3 Násilí

„Násilí je záměrné použití nebo hrozba použití fyzické síly proti sobě samému, jiné osobě nebo skupině či společnosti osob, která působí nebo má vysokou pravděpodobnost způsobit zranění, smrt, psychické poškození, strádání nebo újmu“. [22]

Násilí nevzniká, nenastává v násilné situaci, ale své kořeny má již v minulosti obětí i pachatelů, je předávané transgeneračně a je součástí skoro všech kultur, kdy v minulosti zajistilo také jejich přežití. Nenásilné kultury jsou dnes vystaveny nebezpečí vymření. [3]

Traumatizace předávané z generace na generaci vedou ke změně mozkové architektury, ke změně vnímání, zpracování, myšlení i prožívání. Lidé, kteří se stali pachateli, byli často v dětství vystaveni násilí, zanedbání či následkům těžkých nemocí a operací. [3]

1.4 Malá sociální skupina

Za malou sociální skupinu lze považovat nepočetnou skupinu, kdy její členové jsou v bezprostředním kontaktu a jsou spojeni společným cílem a činností. Ve skupině vznikají mezi členy emocionální vztahy (obdiv, respekt), vznikají normy a pravidla skupiny a jsou uplatňovány skupinové procesy. [2]

Čírtková (2000) uvádí, že hlavními znaky malých skupin jsou:

- společná činnost směřující ke společnému cíli
- bezprostřední osobní styk
- existence skupinové struktury, vymezení rolí
- existence norem a sankcí ve skupině

1.5 Dav

Jde o náhodné, neorganizované seskupení jedinců, které je situačně podmíněné zaměřením na společný objekt nebo činnost. Lidé nacházející se v davu jsou spojeni společnými psychickými vazbami, které jsou vyvolány společnými extrémními podněty. Při těchto situacích dochází k nadvládě společného ducha a potlačení individualit, kdy v důsledku toho chybí pocit zodpovědnosti a převládá pocit anonymity. Emoce jedince nejsou omezeny etickými nebo organizačními normami, což vede k primitivnímu chování, které se vyznačuje sníženou rozumovou kontrolou. Vznik davu může být nečekaný a náhlý, ale také může vznikat v důsledku postupného vývoje určitých situací. Davové chování může vzniknout i v malém počtu jedinců. Dav není specifikován z hlediska počtu účastníků.

Dle Čírtkové (2000) je dav specifické seskupení jedinců, postrádající strukturu skupiny. Dav neprojevuje tendence k vytvoření řádu a struktury.

V běžném smyslu znamená slovo dav shromáždění jakýchkoliv jedinců bez ohledu na jejich národnost, povolání či pohlaví a bez ohledu na náhodu, která je svedla dohromady. [1]

Od davu musíme odlišit publikum. Publikum je složeno z jedinců, kteří mají přesně určené záměry a očekávání. Dav nemá organizační normy, ani soubor morálních norem. Akce davu spočívají v sugesci a nápodobě, která se šíří jako psychická nákaza. Psychická nákaza spočívá v tom, že původně, někdy i náhodně, vniklé chování jednotlivce je poté masově napodobováno dalšími osobami. [12]

Davové reakce jsou stimulovány provoláváním hesel, pokřiků, zpěvem klubových chorálů doprovázených máváním klubovými vlajkami.

Slepička (2009) uvádí, že dav je chápán jako náhodné nebo úmyslné seskupení osob, které se ve stejném okamžiku vyskytují na stejném místě nebo se k tomuto místu přibližují a mají též předmět pozornosti.

Čírtková (2000) zdůrazňuje tyto charakteristiky jedince účastného v davu:

- pocit síly a bezstarostnosti či naopak pocit ohrožení a bezradnosti
- neuvědomované procesy převládají nad uvědomovanými
- potlačení až ztráta pocitu odpovědnosti

1.5.1 Davy různorodé

Základní faktor je rasa, která nám umožňuje rozlišovat dosti přesně rozmanité různorodé davy. Rasa má silný vliv i na vlastnosti davů. Dav složený z nejrozličnějších jedinců, kteří jsou však z většiny Angličany, se bude hluboce lišit od davu, který je složen z jedinců různých ras. Rasové rozdíly způsobují, že je téměř právě tolik druhů davů, jako národů. Duše rasy ovládá duši davu. Za základní zákon můžeme stanovit, že vlastnosti davů jsou tím méně zřetelné, čím je duše rasy silnější. [1]

Davy různorodé dělíme na anonymní, tj. davy pouliční a davy neanonymní, tj. poroty, parlamenty. Vědomí odpovědnosti, které u anonymních davů neexistuje, je u neanonymních vyvinuto a dává jejich činům často velmi různý směr. [1]

1.5.2 Davy stejnorodé

Le Bon (1994) rozděluje stejnorodé davy na tři druhy:

- „Sekta je prvním stupněm v organizaci stejnorodých davů a zahrnuje v sobě jednotlivce, kteří se od sebe často velmi liší výchovou, zaměstnáním i prostředím, ale mají jedno společné pouto, a to přesvědčení. Takové jsou například sekty náboženské a politické“. (Le Bon, 1994, 116)
- Kasta představuje vyšší stupeň organizace, které je dav schopen. Zahrnuje pouze individua téhož zaměstnání, u kterých je výchova i prostředí stejné. Např. kasta vojenská nebo kněžská. [1]
- Třída se skládá z osob různého původu, nespojených společným přesvědčením, zájmy, životními zvyky a podobnou výchovou. Např. třída měšťanská, selská. [1]

1.5.3 Davová psychóza

Jde o stav změny mysli, který může být vyvolán záměrně, ale taky bezděčně ve skupině lidí, která se v daném okamžiku soustředí na vymezeném prostoru. První zpracování pojmu psychologie davu provedl francouzský sociolog, Gustave Le Bon ve své knize Psychologie davu, ze které vychází řada současných studií věnujících se této tématice. V současné době se pojem dav nahrazuje termínem „hromadné chování“. Jde o přirozené chování a prožívání člověka v situacích extrémní hromadné zátěže. Zejména jde-li o neočekávané a náhlé ohrožení života a majetku.

1.5.4 Panika

Jde o prudký a náhlý projev afektu zděšení, který je spojený s egoistickým bojem o záchranu vlastního života a únikem ze skutečného nebo domnělého místa nebezpečí. Při omezené možnosti úniku z místa nebezpečí jsou projevy paniky charakterizovány pohybovou nadprodukcí, která se projevuje, jako zmatené pobíhání, strkání a kumulování většího počtu osob na jednom místě. Jde o instinktivní chování, které je společné všem živočichům. U lidí je racionální chování nahrazeno instinktivním. Při těchto situacích hrozí nebezpečí ušlapání a zvláště nebezpečný je tzv. „davový lis“. Při tomto hrozí nebezpečí udušení, kdy se dav stane tak těsným, že v něm již nelze upadnout ani ho opustit. Při evakuaci osob z objektu jedním úzkým východem razantně klesá šance na opuštění prostoru. Opuštění objektu trvá o to déle, o co rychleji se lidé snaží objekt opustit. Ve většině případů se úniková cesta zablokuje raněnými osobami.

Slepička (1990) uvádí, že společným znakem hromadné paniky je výskyt takového podmětu, který vyvolá extrémní psychickou odezvu. V důsledku toho se osoba chová velmi impulsivně.

Podle Čírtkové (2000) je panika jevem hromadného chování a je spojena s účinky afektu strachu. Chování lidí v panice je typické neadekvátností k situaci a k jejím prvkům. Lidé neřeší situaci účelně, ztrácejí autoregulaci a úsudek, jednají frustrovaně. Jejich reakce směřují k sebezáchově, ve skutečnosti však vedou spíše k záhubě.

V souvislosti se sportovním utkáním vzniká panika při ohrožení davu nebo jeho části. Člověk ztrácí pocit závazku a povinnosti vůči ostatním. Lidé, kteří reagují stejně, se stávají pro jednotlivce nepřítelem, který chce být před nimi ve výhodě, dostat se před ně a často jednají bezohledně. [12]

1.5.5 Hromadné chování

Hromadné chování definuje Mikšík (2005) jako neinstitucionalizované (neřízené normami), situačně podmíněné interakční chování subjektů v sociálních skupinách, které jsou vystaveny extrémní psychické zátěži hromadné povahy.

Hromadné chování se liší v nahodile vzniklých diváckých skupinách a v organizovaných diváckých skupinách. Hromadné chování u sportovních diváků se vyznačuje těmito znaky:

- nízká institucionalizace - neuplatňování vytvořených vztahů a norem
- situační podmíněnost - náhlý vznik hromadného chování pod vlivem okolností
- kvalitativní jednota - časoprostorová koexistence a vazby mezi jedinci v okamžiku zátěže
- kvantitativní jednota - vyjádřeno faktem, že se jedná o více než jednoho diváka, horní hranice není určena [14]

1.5.6 Erupce agresivity

Erupce agresivity je typem hromadného chování, který je založen na obdobných principech jako panika, v jeho základě však převládá prožitek afektu vzteku. [2]

Čírtková (2000) uvádí, že k výbuchu agresivity může dojít:

- Z agresivního vyladění, které se vyznačuje specifickou citlivostí. Sociální skupina před erupcí agresivity připomíná „sud s prachem“, který čeká na svou „jiskru“.

Na tomto základě vzniká agresivní chování v podobě rvaček a výtržnictví.

- Zprostředkovaně z úzkosti sociální skupiny, která změní původně panickou reakci v agresivní chování a výbuch agresivity, směřující proti zdroji ohrožení či překážce, která brání v útěku.

1.5.7 Primitivní sociální chování

Primitivní sociální chování je chování zbavené všech zábran. Je společným a bezprostředním prožíváním radostného, ale i úzkostného či bojovného vzrušení, psychického napětí nebo i nadšení. Jeho vývoj je od emocionálního prožívání přes sdílené psychické vyladění a vyvolávání odezvy až k odbourávání zábran a eskalaci vnějších projevů. Nejrozšířenějšími typy jsou psychologické jevy sportovních diváků, projevy mysticismu a okultismu a jevy pobláznění hudbou. [2]

2 ANALÝZA OSOB POHYBUJÍCÍCH SE VE FOTBALOVÉM PROSTŘEDÍ

Pojmy jako fanoušek, hooligans či ultras jsou v dnešní době velmi často spojovány v souvislosti s výtržnostmi fotbalových fanoušků ať už přímo na stadionu, v okolí stadionu nebo při cestě fanoušků na fotbalové zápasy.

V prostředí spojeném s fotbalovými zápasy se pohybuje velký počet osob. Tyto osoby rozdělujeme podle jejich chování, myšlení a jednání.

2.1 Rozdělení skupin fanoušků

Účastníci demonstrací či fanoušci se dělí na tři skupiny. První skupina jsou tzv. „startéři“, kteří počítají s výtržnostmi. Jsou to asi 3 procenta účastníků, dalších 7 procent účastníků jsou tzv. „fanoušci“ a zbytek asi 90 procent lidí jde na tyto akce za zábavou. Důležitou částí boje s těmito skupinami lidí je včasné odhalování a neutralizace těch neaktivnějších a nejagresivnějších osob, „startérů“.

2.1.1 Fotbalový divák

Důvodem systematických návštěv diváka na sportovních utkáních je především jeho zájem o sport. Zájem o sport je vyjádřením potřeb diváka, často neuvědomělých a špatně charakterizovaných. Prožitky diváka jsou zcela individuální. Diváci jsou nenápadní, tiší, vnoření do sebe, ale i bouřliví a hluční. Diváci, kteří jsou vyrovnaní, inteligentní a zkušení působí klidným, uvážlivým a objektivním dojmem. Naopak diváci s nevyrovnanou a temperamentní povahou se nechají lehce ovlivnit subjektivními stavy a jejich reakce je ukvapená a neuvážená. Divák chce být součástí atmosféry na stadionu, chce prožívat emoce. [11]

Fotbalový divák je pasivní pozorovatel hry. Na průběh zápasu pohlíží neutrálně a není ovlivněn rivalitou týmů. Sportovní divák se ve většině případů nezaměřuje pouze na jeden druh sportu, ale sleduje širší okruh sportů. Neztotožňuje se s konkrétním týmem, nenosí klubový dres, šálu, čepici ani jiné klubové symboly. Sportovní divák sleduje zápasy také „pasivně“ pomocí internetu, televize, rozhlasu či novin. Nezná rituály, které jsou běžně používány fotbalovými fanoušky nebo hooligans. [13]

2.1.2 Fotbalový fanoušek

Fotbalový fanoušek je úzce vázán ke konkrétnímu týmu nebo hráči týmu. Vždy požaduje výhru „svého“ týmu a prožívá s mužstvem úspěchy i neúspěchy. Fotbal je většinou jediným oblíbeným sportem fanouška. Fotbalový fanoušek prezentuje svou náklonnost k týmu především oblečením, jako jsou dresy, šály, trička s logem klubu, čepice či odznaky. Charakteristickým rysem je dělení se na „MY“ fanoušci klubu a „ONI“ fanoušci jiných klubů. Principem fandovství je vznik určitého druhu rivality. [13]

2.1.3 Ultras

Ultras je skupina lidí, která se v převážné většině věnuje pouze choreografii a povzbuzování týmu během zápasu. S násilím na stadionech a mimo něj nemají často nic společného. Propojenost ultras a hooligans je však různá a je specifická pro každý klub.

2.1.4 Hooligans

Hooligans neboli chuligáni je označení především pro radikální fotbalové fanoušky. Svůj původ mají hooligans v Anglii, kde takto byli označováni výtržníci a obecně i pouliční gangy. Hooligans mají název pravděpodobně podle členů rodiny Hooliganů, kteří ve své době prosluli terorem Londýna. V současnosti se výrazem Hooligans označují agresivní fotbaloví fanoušci, kteří se organizují za účelem střetu s hooligans ostatních klubů a vytváří skupiny pouličních gangů. Často dochází k záměně slova hooligans se slovem ultras.

Hooligans často ani nefandí fotbalovým klubům, nejsou spojováni s klubem a v mnoha případech se ani nedostaví na stadion. Smyslem hooligans je tzv. „třetí poločas“ neboli „zápas“, kdy v pojetí hooligans jde o předem smlouvenou bitku s gangy ostatních klubů. V poslední době jde o smlouvené srazy nepřátelských hooligans mimo stadion, a to z důvodu utajení před policií. Tyto srazy mají svá pravidla, kdy se předem dohodne místo a čas střetu, dále je dohodnut počet „bojovníků“, forma boje, oblečení a vyzbrojení.

Hooligans mají svou strukturu, kdy je jasně stanoveno vedení gangu, prověřené a dobře fungující jádro gangu a nábor nových uchazečů, sympatizantů. Tyto skupiny mají vlastní názvy, pomocí kterých se vymezují vůči neorganizovaným či jiným skupinám. Mezi hooligans fungují různé formy spolupráce. Běžná je forma spojení gangů různých klubů do tzv. „koalice“ pro zápas proti společnému nepříteli. Často se poté gangy koalice střetnou při vzájemném zápasu jejich klubů.

Hooligans je velký fenomén, kdy jednotlivé gangy mají vysokou úroveň organizace a existují mezi nimi různé formy diplomacie, dohody o neútočení, smíry i družby, kdy se družební kluby často podporují při bitkách.

Svoji náklonnost prezentují pomocí streetwearového oblečení, vlajkami či šálami, které symbolizují jejich skupinu nebo pomocí webových stránek a chatů. Typické jsou také rituály při povzbuzování, při přípravě na násilné střetnutí s jinými skupinami, v přijímání nových členů skupiny a také při získání a dalším nakládání s věcmi ostatních gangů. [13]

K subkultuře hooligans patří také rasistické postoje. Subkultura skinheads prolíná v mnoha případech subkulturu hooligans. Způsoby interakcí v prostředí fotbalového hooligans vyhovují extrémnímu pravicovému hnutí a jejich důrazu na skupinovou identitu, masové akce a způsoby propagace.

2.1.5 „Eurochuligáni“

Fotbaloví fanoušci z různých zemí, kteří cestují po celé Evropě s jediným cílem, páchat výtržnosti a násilnosti v hledišti stadionu i mimo něj. Tito fanoušci opouštějí prostor stadionu často ještě před ukončením zápasu, aby se mohli vně stadionu připravit na výtržnosti a na útok proti jiným fanouškům. Tito lidé nejsou spojeni jen s fotbalem, ale páchají výtržnosti i mimo fotbalové zápasy. V tomto případě je nutná mezinárodní spolupráce a prevence zejména ještě před vstupem na stadion nebo vycestováním ze země. [10]

2.2 Hooligans v ČR

V České republice se hooligans začal rozvíjet ve větší míře až v 90. letech. Hooligans se stal novou subkulturou. Jde o formu životního stylu, kdy již pro členy hooligans existují značky oblečení: Lonsdale, Everlast, Thor Steinar, Yakuza, Umbro, dále mají své vlastní hudební skupiny věnující se výhradně stylu hooligans i kluby pro hooligans. V České republice se dlouhodobě považuje za nejorganizovanější skupinu hooligans Baník Ostrava, Sparta Praha a Brno, silnou základnu hooligans mají také Slavia Praha, Bohemians 1905 a Opava.

Obrázek č. 1 Pochod fanoušků ulicemi města. [21]

2.2.1 Baník Ostrava

Kotel Baníku Ostrava čítá 600-1200 fanoušků. Chuligáni Baníku Ostrava jsou během zápasu poblíž kotle.

Družba Baníku Ostrava s polským GKS Katowice od roku 1996. Dříve družba se slovenským Spartakem Trnava do roku 2006 a Unionem Cheb.

Skupiny: Apple Commando, Silesian Hunters, Ultramaniacs, Barabi

2.2.2 Sparta Praha

Kotel Sparty má 200-800 fanoušků.

Družbu v současné době nemá Sparta s žádným jiným týmem. Smír má pouze s Viktorií Žižkov. V minulosti udržovala dobré vztahy s Nitrou a Košicemi.

Skupiny: Rafani, Falanga, Prague boys, City boys, Sparta Hooligans. Z dřívějších skupin Red Pirates Sparta, Frakce Rudý Úder a Brigade Drábek z Lasičky.

2.2.3 FC Brno 1913

Kotel 200-1000 fanoušků.

Družba v současnosti pouze se Slovanem Bratislava. Dříve s Baníkem Ostrava, Viktorií Plzeň a Klatovy.

Skupiny: Johnny Kentus Gang, Torcida, Kohoutky Gang, Othodox

2.2.4 Slavia Praha

Kotel Slavie má 2500-4000 fanoušků.

Družba Slavie s polským Górnikiem Walbrzych od roku 2000 je jedinou družbou tohoto klubu.

Skupiny: Youngsters, Red white supporters, Brigade 97, Slavia forever, Ultras Slavia spolupracující s Gang Of Slavia Ultras

Obrázek č. 2 Fanoušci na vlakovém nádraží. [21]

2.2.5 Opava

Kotel 200-400 fanoušků.

Družba s polským Slaskem Wroclaw, dobré vztahy s Motorem Lubin.

Skupiny: Bulldogs Corps, Opavští chalupáři, Santa fe, fans Krnova

2.2.6 Zlín

Kotel 30-70 fanoušků.

Skupiny: Úderníci, South Slopes ultras, Pikolíci, Zálešná Boys, Gang Lišky Bystroušky

Internetové stránky: www.ultraszlin.cz

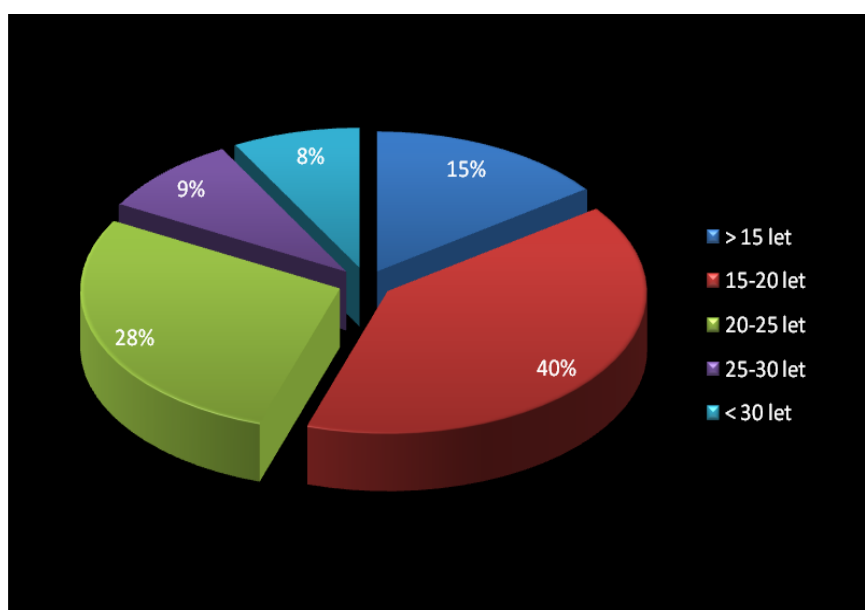

2.3 Účastníci sportovních zápasů

Účastníci sportovních zápasů se mezi sebou liší v mnoha ohledech. V následujících grafech je znázorněno rozložení a struktura skupiny sportovních diváků podle stanovených kritérií. Při zpracování grafů bylo vycházeno ze statistik zpracovaných v diplomové práci Bortel (2010) a ze statistického výzkumu Slepíčka (1990).

2.3.1 Struktura sportovních diváků podle věku

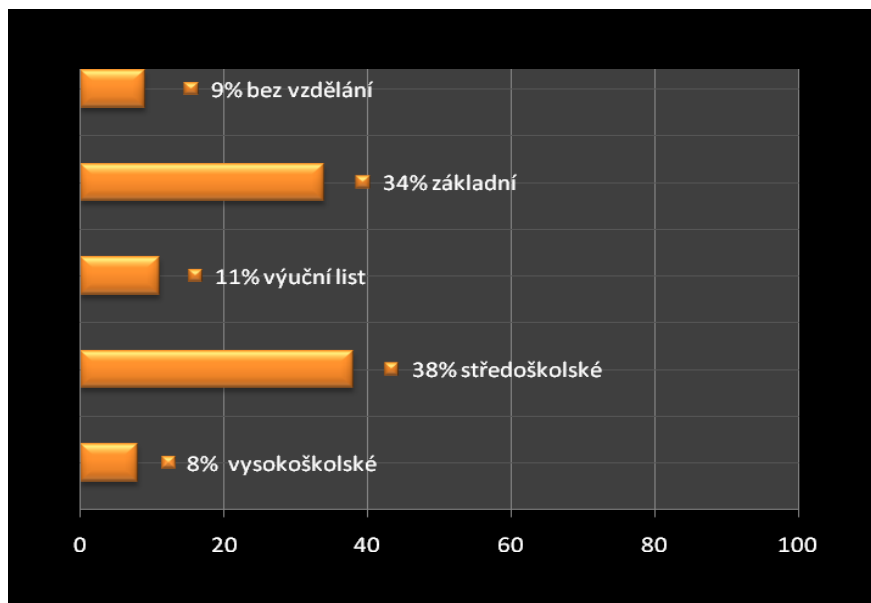
Největší zastoupení mezi sportovními diváky má věková skupina mezi 15-20 let. Mladí lidé jsou spontánnější ve svých reakcích a jsou méně sebekritičtí. Lehce se ztotožňují se svými vzory a snáze podléhají atmosféře utkání.

Obrázek č. 3 Rozlišení diváků podle věku. [20]

2.3.2 Struktura sportovních diváků podle vzdělání

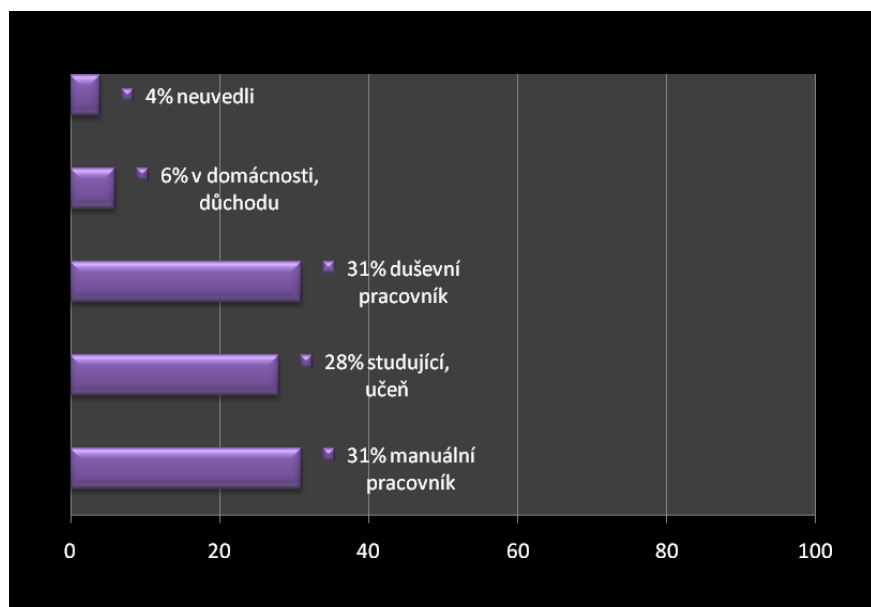
Fotbal má v porovnání s ostatními sporty mezi svými fanoušky největší poměr jedinců se základním vzděláním. Statistika je ovlivněna zejména mladým věkem diváků, kteří ještě nemají ukončené středoškolské nebo jiné vyšší vzdělání.

Obrázek č. 4 Rozlišení diváků podle vzdělání. [20]

2.3.3 Struktura fotbalových diváků podle vykonávaného zaměstnání

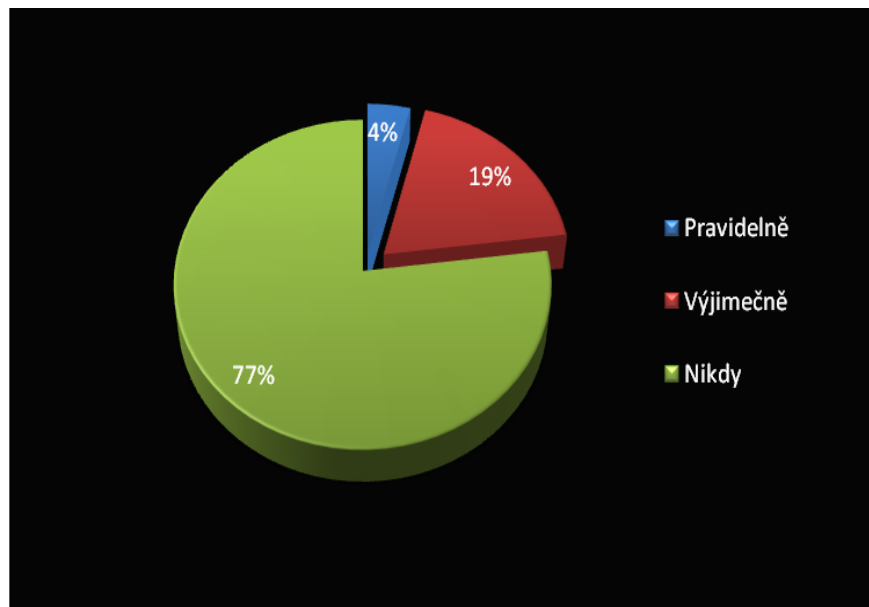
Divácká základna se dělí na dvě části. První skupinou jsou studenti a manuálně pracující, kteří snadněji podléhají atmosféře hlediště a průběhu hry. Tato skupina má blíže k negativním projevům. Druhou skupinou jsou dospělí s vyšším vzděláním vykonávající převážně duševní práce. Tito diváci mají vytvořené sociální vazby v rodině a v zaměstnání.

Obrázek č. 5 Rozlišení diváků podle vzdělání. [10]

2.3.4 Četnost agresivního chování při sportovních utkáních

Agresivně se v souvislosti se sportovním utkáním chová téměř každý čtvrtý divák. Toto je dáno celkově agresivním diváckým prostředím na fotbalových ale i hokejových stadionech.

Obrázek č. 6 Četnost agresivního chování. [20]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI CESTUJÍCÍCH V PROSTŘEDCÍCH HROMADNÉ PŘEPRAVY OSOB

Velmi často se setkáváme s projevy diváckého násilí již při hromadné přepravě fanoušků na fotbalové stadiony. Nejrizikovější částí přepravy je drážní neboli vlaková přeprava. Jestliže fanoušci využijí běžných vlakových spojů, je nezbytným úkolem Policie České republiky chránit bezpečnost, zdraví a život ostatních cestujících, kteří se těmito vlakovými spoji přepravují. Dále je zákonnou povinností Policie České republiky chránit majetek přepravce, který je agresivními fanoušky rovněž ohrožen.

Přepravce je však také oprávněn zasáhnout proti fanouškům, kteří narušují přepravu nebo bezpečnost ostatních cestujících, a to pokutou nebo vyloučením z přepravy.

3.1 Speciální vlakové soupravy

České dráhy předchází ohrožení ostatních cestujících vypravováním „fanouškovských vlaků“. Jde o speciální vlaky, kde jsou přítomni pouze fanoušci přepravující se na konkrétní fotbalové utkání. K těmto účelům se využívá zejména starších vlakových souprav, čímž se snižují náklady na opravu těchto souprav. Tyto speciální vagóny jsou připojovány na konec soupravy, kdy tyto vagóny nejsou s ostatními volně průchozí.

Tato přeprava je součástí podnikatelského rizika Českých drah, které s fanoušky dobrovolně vstoupily do smluvního vztahu o přepravě na zápas. V praxi se však předpokládá, že takový vlak bude doprovázen Policií České republiky a to bez nároku na náhradu nákladů spojených s tímto doprovodem. Náklady spojené s doprovodem „fans vlaků“, které Policii České republiky vznikají, lze vyčíslit jako mzdové prostředky, které jsou vynásobené počtem policistů a počtem hodin strávených při tomto doprovodu. U rizikovějších zápasů je počet doprovázejících policistů řádově v desítkách.

V případech přepravy většího počtu fanoušků by bylo vhodné vypravit vlakovou soupravu, ve které budou pouze fanoušci a policisté. Vlaková souprava by nezastavovala v žádných stanicích podél trasy, čímž by se eliminovala možnost ohrožení bezpečnosti ostatních cestujících, čekajících na zastávkách nebo na nádraží. Ostatní cestující musí být upozorněni na průjezd tohoto vlaku zastávkou a vyzváni, aby se nezdržovali v blízkosti tratě a na zastávkách, tak aby nedošlo k jejich zranění předmětem vyhozeným z jedoucí soupravy.

Při přepravě menšího počtu fanoušků, by tito měli být směřováni do zvláštního vagónu, kde by se nacházeli pouze fanoušci. Tento vagón by byl oddělen od ostatních tak, aby nedošlo ke kontaktu fanoušků s ostatními cestujícími. Tento vagón by měl mít speciální úpravu oken, aby nedocházelo k vyhazování předmětů z vlaku. Rovněž by měli být uvnitř vagónu pracovníci SBA, kteří by zde dohlíželi na majetek přepravce a na dodržování přepravního řádu.

V době, kdy by byly „fans“ vlaky vypravovány z výchozí stanice a v době, kdy by přijížděly do cílové stanice, by byl provoz v těchto stanicích částečně omezen. Přepravní řád by byl upraven tak, aby se v této době na nádražích zdržoval co nejmenší počet ostatních cestujících.

Současně by v těchto stanicích měl být zvýšený počet pracovníků soukromých bezpečnostních agentur, kteří by zde dohlíželi na majetek přepravce a také na ochranu života, zdraví a majetku ostatních cestujících. Při přepravě většího počtu fanoušků by měly být na nádražích pořádkové jednotky PČR, které by zde dohlížely na veřejný pořádek.

3.2 Autobusová přeprava

V případě, kdy se fanoušci přepravují na zápas pomocí autobusové dopravy, by měl dopravce zvýšit ochranu bezpečnosti ostatních cestujících. Nejvhodnějším řešením je vypravení speciálního autobusového spoje, kterým jsou přepravováni pouze fanoušci jednotlivého týmu. Tento spoj by měl být vybaven sociálním zařízením a při delší trase i automatem s nápoji a občerstvením tak, aby nemusel po cestě zastavovat u benzinových čerpacích stanic či jiných obchodů. Na tuto skutečnost by byli cestující (fanoušci) předem upozorněni.

Pokud by bylo autobusovou dopravou přepravováno menší množství fanoušků společně s ostatními cestujícími, je vhodné, aby byli v autobuse s řidičem přítomni minimálně dva členové bezpečnostní agentury, kteří by dohlíželi na bezpečnost ostatních cestujících a na majetek přepravce.

Autobusová doprava je v rizikových případech doprovázena motorizovanými hlídkami Policie České republiky, které dohlíží na bezpečný průběh přepravy a v případě narušení veřejného pořádku přijímají opatření k jeho obnově.

3.3 Povinnosti přepravce

Přepravce je povinen dle §18d zákona č. 111/1994 Sb.

Spojem uvedeným v jízdním řádu přepravit každého, jsou-li splněny smluvní přepravní podmínky a tarif a nebrání-li tomu okolnosti, které nemůže dopravce odvrátit nebo jim zabránit.“

Přepravce je povinen dle §18h zákona č. 111/1994 Sb.

Pečovat o bezpečnost přepravovaných osob a jejich zavazadel a zabezpečit první pomoc a náhradní dopravu v případě, že se stane účastníkem dopravní nehody nebo má technickou závadu, pro kterou nelze spoj dokončit.

Dle §18a/1 zákona č. 111/1994 Sb. je řidič, průvodčí vozidla veřejné linkové dopravy a jiná osoba pověřená dopravcem, která je vybavena kontrolním odznakem nebo průkazem dopravce (dále jen pověřená osoba) oprávněna dávat cestujícím pokyny a příkazy k zajištění jejich bezpečnosti, bezpečnosti a plynulosti dopravy a bezpečnosti ostatních cestujících.

Pověřená osoba je oprávněna:

a) vyloučit z přepravy cestujícího, který se na výzvu pověřené osoby neprokáže platným jízdním dokladem a nesplní povinnost zaplatit jízdné a přírážku, vyloučit z přepravy cestujícího nebo uložit cestujícímu zaplatit přírážku, pokud přes upozornění nedodrží přepravní řád, pokyny a příkazy pověřené osoby, znečišťuje vozidlo nebo pokud svým chováním ruší klidnou přepravu cestujících nebo ostatní cestující jinak obtěžuje; vyloučením z přepravy nesmí být ohrožena bezpečnost a zdraví cestujícího.

3.4 Povinnosti cestujícího

Dle §18a/2 zákona č. 111/1994 Sb. je cestující povinen:

- a) dodržovat přepravní řád, smluvní přepravní podmínky a tarif,
- b) dbát pokynů a příkazů pověřené osoby, které směřují k zajištění bezpečnosti a plynulosti dopravy, jeho bezpečnosti nebo bezpečnosti ostatních cestujících,
- c) na výzvu pověřené osoby se prokázat platným jízdním dokladem, neprokáže-li se platným jízdním dokladem, zaplatit jízdné a přírážku, nebo se prokázat osobním dokladem a sdělit osobní údaje potřebné pro vymáhání zaplacení jízdného a přírážku (jméno, příjmení, datum a místo narození a adresu pro doručování)

- d) na výzvu pověřené osoby ji následovat na vhodné pracoviště veřejné správy k zjištění totožnosti, anebo na výzvu pověřené osoby setrvat na vhodném místě do příchodu osoby oprávněné zjišťovat totožnost cestujících, a to nesplní-li povinnost uvedenou v písmenu c)

Dle §18a/3 zákona č. 111/1994 Sb. výši přírážky stanoví dopravce v přepravních podmínkách. Výše přírážky nesmí přesáhnout částku 1.000,- Kč.

3.5 Doprava osobními automobily

Doprava soukromými osobními automobily není využívána fanoušky ve větší míře. Tato doprava je riziková z důvodu obtížného monitoringu. Při dopravě osobními automobily hrozí nebezpečí zejména na dálnicích, kde se fanoušci chovají bezohledně a často agresivní jízdou ohrožují ostatní účastníky silničního provozu.

K nejčastějšímu ohrožení bezpečnosti ostatních cestujících při dopravě osobními automobily patří vyhazování předmětů z vozidla, vlající šály a vlajky z jedoucího vozidla, rychlá jízda, nebezpečné předjíždění, rozptylování řidiče ostatními osobami ve vozidle, ale také podnapilí řidiči.

Bezpečnost ostatních cestujících je také ohrožena při zastavení vozidla a vystoupení fanoušků například na benzinové čerpací stanici. Jelikož fanoušci jedoucí v osobním vozidle nejsou nikým kontrolováni, jsou často agresivní a vyvolávají střety s ostatními účastníky silničního provozu a poškozují cizí majetek.

Řešením je zvýšený počet dopravních hlídek PČR na dálnici a zvýšená kontrola ze strany MP v příslušných městech. Vozidla přepravující fanoušky jsou snadno rozpoznatelná pomocí vlajících šál, vlajek či osádky vozidla, která je často oblečena v klubových dresech. V rámci výskytu těchto vozidel je nutná častá kontrola ze strany policie, provádění dechových zkoušek u řidiče a nezbytné je také potrestání všech přestupků ze strany posádky vozidla, kterým ohrozí bezpečnost ostatních účastníků silničního provozu.

Policie České republiky má také vypracovaný seznam vozidel a jejich registračních značek, kterými se nejčastěji radikální fanoušci příslušných klubů přepravují. Vhodným opatřením by bylo zavedení těchto registračních značek do systému městských dohlížecích a průjezdových kamer MP, tak aby byl detekován každý průjezd těchto vozidel městem a mohlo být toto vozidlo co nejlépe monitorováno ze strany PČR nebo MP, tak aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti ostatních osob.

4 ZVLÁDÁNÍ BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK DAVOVÝCH SITUACÍ SPOJENÝCH S DOPRAVOU AGRESIVNÍCH FANOUŠKŮ

Situační vlivy, které působí na psychiku a chování jedince jsou upravovány osobnostními kvalitami. Při panických reakcích jsou jedinci v davu ovládáni jen nejzákladnějšími biologickými potřebami. Získané sociální chování je v těchto případech úplně potlačeno. Diváci jednají instinktivně a impulsivně. Impulsivní reakce jsou poté „únikové“ pokud je navozen afekt strachu nebo „citově útočné“ pokud je navozen afekt vzteku. V těchto situacích nastává mechanismus sociálního vnímání prožitku jiných lidí, který vede ke stejnému způsobu řešení situací.

Při prevenci vzniku a rozvoje negativních reakcí diváků je důležité, jakým způsobem předejdeme navození pocitu ohrožení. Podstatné jsou také opatření snižující dopad extrémní situace na psychiku osob, které zamezí jejich impulsivnímu jednání. Významný preventivní vliv mají opatření, které odpoutají pozornost diváka organizováním činnosti, která pomáhá psychickému uklidnění a minimalizuje negativní emoce. Jedná se o odreagování od psychických tenzí plynoucích z předchozích činností.

Sportovní utkání představuje pro fanoušky velkou psychickou zátěž, kdy důsledkem toho je mobilizace psychických sil, růst emočního napětí diváků a potřeba tuto energii do něčeho vložit. Při očekávání utkání s těžkým soupeřem předchází objevení zátěže mobilizace sil.

4.1 Preventivní opatření

Nejlepším způsobem, jak zvládnout bezpečnostní rizika davových situací, je negativním situacím předejít. Systémem preventivních opatření lze tyto situace eliminovat. Při prevenci vzniku a následného rozvoje negativních diváckých reakcí jde zejména o to, jakým způsobem zabránit vzniku podmětu, který vyvolává v lidech pocit ohrožení. Důležitým bodem je také snížení účinnosti dopadu vyhocené situace na psychiku diváka a zabránění jeho agresivnímu chování. Základním preventivním opatřením je odvedení pozornosti osob organizováním činnosti, která sníží negativní emoční tenze a osobu psychicky uklidní.

4.1.1 Kamerový systém

Jedním z nejúčinnějších preventivních opatření je okamžité zjištění a odhalení původce výtržnosti. Odhalení a včasné zbavení anonymity takového výtržníka dokáže zamezit vzniku ohniska psychické nákazy. V důsledku toho jsou na stadionech instalovány kamerové systémy, které jsou zaměřeny na ty nejrizikovější části stadionu. Dle záběrů z kamer lze řídit pořadatelskou službu a přemísťovat její síly. V místech, kde je nainstalován kamerový systém, dochází ke snížení výtržností, a to z důvodu snížení anonymity, která chrání původce výtržností.

V důsledku tohoto by bylo vhodné instalování kamerového systému i do prostředků hromadné přepravy osob a do prostorů vlakových a autobusových zastávek a nádraží. Kamerový systém zachytí porušení přepravního řádu či porušení zákona a umožní včasné zareagování na vzniklé situace. Kamerový záznam také slouží jako důležitý důkazní prostředek pro případné budoucí dokazování protiprávních skutků.

Opatření:

- instalace kamerového systému do prostor nástupišť a vlakových i autobusových nádraží. Cena vnější kamery se pohybuje řádově mezi 2.000 - 4.000,- Kč.
- instalace kamerového systému do vnitřních prostor dopravních prostředků, kdy tyto kamery by monitorovaly případné protiprávní jednání osob uvnitř dopravního prostředku (napadení zaměstnanců přepravce, napadení policistů nebo pracovníků bezpečnostní agentury, poškození vybavení, vyhazování předmětů z okna, požívání alkoholických nápojů, projevy rasismu, atd.). Cena vnitřní kamery se pohybuje řádově mezi 1.000 - 3.000,- Kč.
- u všech použitých kamer je nezbytným prvkem antivandal systém, který chrání kameru před jejím poškozením, kvalitní zařízení pro záznam zvuku a zálohovací jednotka, kde je záznam uchován. Doporučoval bych zálohu alespoň na dobu jednoho měsíce.
- důležitým prvkem je také režim den/noc (IR přísvit).
- kamera musí mít kvalitní rozlišení a vysokou citlivost.

4.1.2 Evidence problémových osob

Zavedení jednotného programu neboli evidence problémových osob spojených s fotbalem by bylo prospěšné pro fotbalové kluby, dopravce, bezpečnostní služby, PČR i MP. Tento program by byl propojeným registrem, do kterého by měly přístup všechny výše uvedené instituce a mohly by zde provádět dotazy na zájmové osoby.

Do registru by se zaváděly údaje důležité pro pozdější identifikaci osob. Jméno, příjmení, datum narození, přezdívká, příslušnost k fotbalovému klubu, fotka a jiné důležité poznatky k osobám. Systém by obsahoval případy porušení veřejného pořádku osobami uvedenými v registru. Zde by bylo zaznamenáno, jakého jednání se osoba v minulosti dopustila, zda má sklony k agresivnímu chování, v jaké skupině osob se pohybuje, jestli vlastní zbraň, zda proti ní bylo využito represivních opatření, jak se chová v průběhu řešení situace s příslušnými orgány, zda nemá zákaz vstupu na stadion, zda byla pravomocně odsouzena za činy spojené s fotbalovým prostředím a další užitečné informace.

Možnost využití výše uvedených informací by měla velký přínos pro bezpečnostní složky v případech, kdy jednají s osobami uvedenými v registru. Zjištění informací musí být rychlé a přehledné.

Zobrazení informací by bylo omezeno dle subjektu dotazovatele. Po přihlášení do systému, by zobrazené informace pro dotaz na konkrétní osobu, odpovídaly osobě dotazovatele. Policie České republiky by měla úplný seznam informací, které evidence obsahuje. Po dotazu pracovníka bezpečnostní agentury, fotbalového klubu či dopravce by se provedla selekce dle pozice a zobrazily by se pouze určité informace tak, aby nedošlo k porušení zákona č. 101/2000 Sb. zákon o ochraně osobních údajů.

Dle § 4 zákona č. 101/2000 Sb. se rozumí:

- osobním údajem jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímou identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.
- anonymním údajem takový údaj, který buď v původním tvaru, nebo po provedeném zpracování nelze vztáhnout k určenému nebo určitelnému subjektu údajů.

4.1.3 Jízdenka na jméno s fotografií

V současnosti je již v ČR zaveden prodej vstupenek na vybrané fotbalové zápasy na jméno. Stejný systém by mohl být zaveden také na prodej jízdenek ať už vlakové nebo autobusové dopravy. Součástí vstupenky na jméno by mohla být také jízdenka (rezervace) na příslušný zápas. Fanouškům by tak odpadla starost o koupi jízdenky a zároveň by se dal přesněji určit počet přepravovaných fanoušků konkrétním dopravním prostředkem.

Součástí jízdenky na jméno by bylo pořízení fotografie majitele jízdenky tak, jak je tomu například v lyžařských střediscích. Tímto by byly k jednotlivým jízdenkám se jménem přiřazeny také jednotlivé fotografie osob. Pověřené osobě vybavené čtecím zařízením s barevným displejem, by se při kontrole jízdenky zobrazila fotografie majitele jízdenky. Na místě by bylo možné provést kontrolu, zda osoba cestující na jízdenku je také jejím majitelem uvedeným v evidenci. Pokud by tomu tak nebylo, byla by osoba vyloučena z přepravy.

Prodej jízdenky na jméno by byl proveden u předem vybraných (rizikových) spojů, kterými se fanoušci klubů přepravují na utkání na hřiště soupeře. Prodej jízdenek na jméno by probíhal za stejných kritérií na všech vlakových i autobusových nádražích v ČR a rovněž by bylo možno tyto jízdenky (rezervace) prodávat ke vstupenkám na zápas přímo v pokladnách fotbalových klubů.

Tento systém má využití i při případném ztotožnění možného pachatele. Na základě kamerového záznamu proběhne srovnání videozáznamu a fotografie z jízdenky, čímž může být osoba prokazatelně ztotožněna. Fotografie jsou využitelné i pro potřeby Policie ČR k případnému ztotožnění pachatelů TČ či PŘ spáchaných mimo dopravní prostředky.

Výše popsaná jízdenka má také vliv na psychiku osoby. Osoba nahlášením osobních údajů a pořízením fotografie přijde o svou anonymitu, což má pozitivní vliv na její další případné agresivní chování.

Při prodeji jízdenky by na základě vložení osobních údajů zákazníka do systému, bylo navázáno spojení s evidencí problémových osob. Na základě zjištěných informací může prodejce v odůvodněných případech, odmítnout prodej jízdenky. Rovněž by mělo být možno odmítnout přepravu osob, tak jako je možno zabránit vstupu jednotlivých fanoušků na stadion.

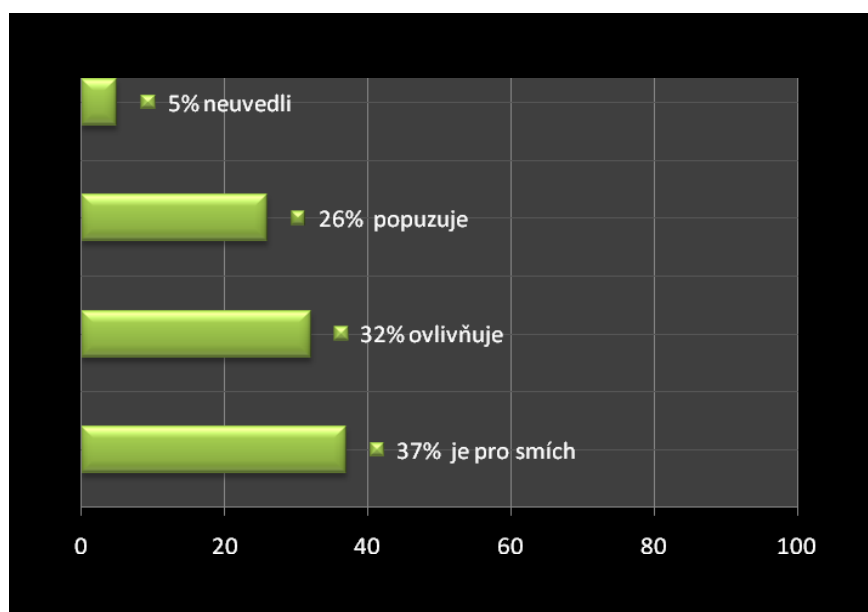
4.1.4 Hlasatel

Vhodné slovní působení hlasatele má na fanoušky všech sportů pozitivní dopad. Hlasatel by měl na fanoušky působit před, v průběhu i po ukončení zápasu. Při čekání na spoj, při nastupování i při přepravě samotné vzniká vhodný časový prostor využitelný pro ovlivnění diváků hlasatelem. Hlasatel musí mít aktuální a kvalitní informace. Správná činnost hlasatele snižuje psychické napětí fanoušků. Předpokladem pro tuto činnost je citlivé reagování na změnu atmosféry. Pokud je informace zajímavá a poutavá, vhodná obsahem i formou, zapůsobí na divákovu pozornost a jeho chování.

Základní zásadou je, že zpráva musí být pravdivá. Pro fanoušky je zajímavé to, co chtějí poznat a to co ještě neznají. Optimální je, pokud informace směřuje k jejich společnému zájmu, fotbalu. Naopak nezajímavým se stává hlasatel, který nepřetržitě poučuje, sděluje fanouškům známé věci a obecně platné záležitosti. Z tónu hlasu a slov hlasatele musí být posluchači zjevné, že o jeho relaci nelze pochybovat.

Pozitivní je také využití trenérů nebo samotných hráčů, kteří mají mezi fanoušky velkou autoritu. Projevy těchto osob jsou velmi účinné a působivé.

Výhodou pro hlasatele je, když vidí osoby, ke kterým hovoří a může tak zareagovat na jejich chování. Hlasatel musí být psychicky odolný, zkušený, znalý prostředí i publika. Hlasatel by v žádném případě neměl fanoušky ovlivňovat neobjektivními informacemi o soupeři.

Obrázek č. 7 Názor fanoušků na práci hlasatele. [10]

4.1.5 Hudba a videoprojekce

Využití hudební relace má široký vliv na psychiku fanoušků. Správně zvolený styl hudby přispívá k vytvoření lepší atmosféry a odreagování fanoušků. Hudba dokáže ve velké míře ovlivnit lidské city, náladu, myšlení a v neposlední řadě také chování. Ve vztahu k mladším fanouškům může dokonce působit lépe než mluvené slovo.

Výběr kvalitních hudebních nahrávek je velmi důležitý proces. Hudba musí být zvolena s ohledem na skupinu lidí, ke kterým má směřovat. Dalším podstatným kritériem pro výběr hudby je věk lidí v této skupině. Pokud bude výběr nesprávný, bude mít spíše negativní dopad.

Hudba by měla být pouštěna na nádražích a nástupištích při čekání fanoušků na spoj. Dále by měla být využívána i při samotné přepravě fanoušků ve vagónech, v kupé ale i v autobuse.

Vhodným prvkem by byla také videoprojekce. Zabudování velkoplošných televizorů nebo projektorů v nádražních halách, ale i ve vlacích či autobusech by měla pozitivní vliv na fanoušky. Videoprojekce může odvést pozornost části fanoušků od jejich negativních projevů a vyplní jejich volný čas.

Televizory i projektory musí být samozřejmě chráněny proti poškození, odcizení nebo odpojení ze sítě. Musí být umístěny v průhledném, nerozbitném obalu nebo schránce, která by je před výše uvedeným jednáním chránila.

Promítaný materiál by měl zaujmout co největší skupinu zájmových osob. Nejvhodnější je promítání záznamů z fotbalového prostředí „jejich“ týmů. Nejhezčí akce hráčů, góly a jejich rozborů. Aktuální rozhovory s hráči a trenéry týmu opatřené jejich apelem na slušné chování fanoušků během přepravy i v průběhu samotného utkání. Aktuality z dění v klubu, možné posily, informování o modernizaci zařízení vlastního stadionu, technické vybavení stadionu soupeře, na který právě cestují, možnosti občerstvení na stadionu soupeře a další.

V žádném případě by se v projekci nemělo objevit nic, co by ve fanoušcích mohlo evokovat napětí, nenávist či agresivní chování.

4.1.6 Anti-konfliktní tým, policista v civilu

Antikonfliktní týmy byly v ČR zavedeny v roce 2006, kdy inspirací bylo opatření na Berlínské Love Parade v roce 2006. AKT je novou formou preventivního opatření, které má zabránit protiprávnímu jednání při akcích s větším počtem osob. Využívá se zejména při pochodech, protestech, shromáždění a diváckém násilí (zejména při doprovodu agresivních a rizikových skupin fanoušků mimo stadiony).

Základním úkolem AKT je předcházet agresivnímu chování a jednání osob při policejním opatření a to transparentním způsobem při komunikaci s těmito osobami. Jednotliví členové AKT se orientují na cílové skupiny osob (fanoušci, extrémisté), ale také na místní obyvatelstvo a nezúčastněné osoby. V rámci komunikace osobám vysvětlují smysl a účel policejního opatření a jejich konkrétní postup ve věci. Osoby, které mohou být policejním opatřením dotčeny, upozorňují na zákonné povinnosti policie v případě páchání protiprávního jednání.

Členové AKT vystupují zpravidla v civilním oblečení. Na civilním oděvu nosí žlutou reflexní vestu s nápisem „Antikonfliktní tým“. Na hlavách mají baseballové čepice s nápisem „Policie“.

AKT je charakterizován neagresivním a nevyzývavým projevem, který charakterizují dvě zásady:

- „Low profile policing“ – vystupování policie na veřejnosti v takovém počtu, aby jejich přítomnost na místě nevzbudila negativní emoce a nedeklarovala připravenost očekávání zákroku.

- 3D – složeno ze slov Discussion- diskuze a komunikace

De-escalation- uklidňování

Determination- rozhodný zákrok

Činnost AKT je stanovena v závazném pokynu policejního prezidenta č. 10 z roku 2009 o zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti ve čtvrté části ve čl. 30. Na území Krajského ředitelství policie Zlínského kraje je činnost AKT upravena Rozkazem ředitele Krajského ředitelství policie Zlínského kraje č. 151 z roku 2010.

4.1.7 Únikové východy, okna a použité materiály

Únikové východy jsou z hlediska zajištění bezpečnosti davu jedním z nejdůležitějších prvků. Únikový východ musí mít potřebnou únikovou kapacitu tak, aby tímto východem mohly opustit bezpečně prostor všechny osoby, které se nacházejí uvnitř. V únikovém prostoru nesmí dojít k akumulaci osob, pokud ano, dochází ke katastrofickým následkům, v podobě umačkání či ušlapání osob.

Únikový východ musí být ze zákona a to nařízením vlády 11/2002 Sb., zcela jasně označen a to i v případě ztráty osvětlení, pomocí fotoluminiscenčních (samosvítících) bezpečnostních tabulek nebo nezávislého osvětlení.

Okna použitá při výrobě dopravních prostředků by měla být tvrzená proti násilnému rozbití či poškození. Během cesty by měly zůstat okna zavřená, max. rozsah otevření 3cm tak, aby nedocházelo k vyhazování předmětů za jízdy nebo při zastávce z oken dopravních prostředků. Vyhazování předmětů z oken je velmi nebezpečné jednání v důsledku čehož může dojít k vážnému zranění nezúčastněných osob, které se nacházejí v blízkosti přepravní trasy a také k vážnému poškození majetku. Nemožnost otevření oken by také zabránila možnému zranění fanoušků při vyklánění se z okna jedoucího dopravního prostředku. Nemožnost otevření oken by měla být především v letních obdobích plně nahrazena klimatizací.

Materiály použité uvnitř dopravního prostředku, by měly být vyrobeny z kvalitních materiálů. Základní vlastnosti materiálů: nerozbitnost (okno, dveře, sedačky), obtížná demontovatelnost (věšáky, kliky) a nehořlavost (sedačky, podlaha). Tyto vlastnosti materiálu by zabránily možnému zranění pasažérů, demolici zařízení či vzniku panické situace.

Vnitřní prostory by měly být povinně vybaveny tlačítkovými nouzovými hlásiči pro případ požáru a veřejnými tísňovými hlásiči pro případ vzniku mimořádné situace. Vznik nestandardní situace by okamžitě posoudila pověřená osoba, která by na místě také rozhodla, zda se nejedná o falešný poplach. Vnitřní prostory dopravních prostředků musí být také vybaveny dostačujícím množstvím hasicích přístrojů a lékárniček.

4.2 Represivní opatření

Represe je potrestání, jde o trest uložený právní cestou. Represivní opatření jsou využívána tam, kde byla preventivní opatření neúčinná.

4.2.1 Vyčlenění agresorů

Účinným opatřením proti vzniku negativních situací v davu jsou represivní opatření vůči nejagresivněji se chovajícím fanouškům a skupinám fanoušků. Tito fanoušci jsou tzv. „startéři“, kteří v ostatních účastnících davu evokují napětí a agresi. Aby byla tato opatření účinná, musí být provedena včas a razantně. Toto opatření působí preventivně také na ostatní cestující, kteří „trest“ pro tyto agresory sledují a vnímají dopad jejich chování. Například v Anglii v minulosti zakázalo vedení anglické fotbalové asociace vstup fanoušků Leedsu United na všechny stadiony kromě domácího.

Pokud pověřená osoba přepravce zjistí porušení přepravního řádu ze strany cestujícího, měla by osobu, která se porušení dopustila, upozornit, aby zanechala svého jednání. Pokud osoba pokynu pověřené osoby neuposlechne, měla by být z přepravy vyloučena. Pověřená osoba vyloučí ze skupiny agresivních fanoušků, které přepravuje, nejaktivnější původce tohoto jednání. Poté by měl dopravní prostředek zastavit v nejbližší zastávce a vyloučit tuto osobu či osoby z přepravy. Tímto opatřením by bylo zabráněno narůstající agresi a případnému protiprávnímu jednání ze strany těchto osob i osob ostatních cestujících během přepravy.

Méně represivní formou vyčlenění agresivního jedince je oprávnění pověřené osoby uložit mu zaplatit přírážku z jízdného (pokutu), pokud toto opatření není účinné, musí být osoba z přepravy vyloučena.

Agresivní osoby musí být vyloučeny z přepravy okamžitě na takovém místě, aby nebylo ohroženo jejich zdraví a bezpečnost. V případě, že by cestující nechtěl opustit dopravní prostředek, požádá přepravce o asistenci PČR nebo MP. Vyloučení agresora z přepravy se znemožní jeho účast přímo na stadionu a je tak předcházeno jeho negativnímu a agresivnímu chování přímo na stadionu. Při služebním zákroku může být ze strany PČR nebo MP využito oprávnění použít donucovací prostředek.

4.2.2 Alkohol, drogy

Požívání alkoholických nápojů závažným způsobem snižuje sebekontrolu fanoušků, kdy tito v důsledku požití alkoholu jsou nejčastějšími účastníky výtržností. Požití alkoholu však není jednoznačným iniciátorem pro agresivní chování.

Na stadionech v ČR chybí důslednější kontroly podnapilých osob a zamezení jejich vstupu na stadion. Kontrola podnapilých osob zcela chybí i u vstupu osob do prostředků hromadné přepravy. V České republice požívá alkohol nebo návykové látky před nebo v průběhu fotbalového zápasu pravidelně asi 15% fanoušků a dalších 38% je požívá nepravidelně. [20]

Na stadionech se tvrdé destiláty neprodávají, není ovšem nijak výrazněji bráněno v přinášení jinde zakoupeného alkoholu. Často v hledišti dochází ke konzumaci tvrdého alkoholu skupinkami mladých fanoušků, kdy pořadatelé na toto nereagují. Tyto skupiny mladých fanoušků poté bývají častými původci výtržností. Alkohol požívají také při přepravě dopravními prostředky, kdy láhve od alkoholu často vyhadzují z okna, čímž mohou osobám pohybujícím se v blízkosti tratě způsobit vážné zranění.

Opatření:

- striktně dbát na to, aby do prostředků hromadné přepravy osob nebyly vpuštěny silně podnapilé osoby.
- zákaz vnášení alkoholických nápojů do dopravních prostředků a důsledná kontrola.
- zákaz konzumace alkoholu během přepravy.

Porušení výše uvedených bodů by mělo za následek vyloučení osoby, která tyto pravidla porušila, z přepravy. Pokud se jedná o osoby, které nedosáhly 18 let, měla by pověřená osoba vyrozumět neprodleně také PČR.

Nezanedbatelný vliv na chování osob mají také drogy. Tyto působí na chování jedinců obdobně jako alkohol. Mezi fotbalovými fanoušky je nejrozšířenější drogou marihuana (cannabis) a pervitin. Zjištění přítomnosti drogy v těle osoby je obtížnější a nákladnější než u alkoholu. PČR pro zjištění přítomnosti omamných a psychotropních látek v těle využívá souprav Drugwipe, kdy lze zjistit přítomnost těchto látek ze slin či potu do cca 15 minut. Tento test je však pouze orientační.

4.2.3 Soukromá bezpečnostní služba při dopravě

Soukromé bezpečnostní služby se v současnosti při přepravě fanoušků ve většině případů nevyužívají. Přepravce zřejmě nevyužívá SBS z důvodu vysoké finanční náročnosti. Policie ČR ovšem v případě méně rizikových zápasů neprovádí fyzický doprovod fanoušků při jejich přepravě. Na místo vyjíždí až na žádost přepravce či jiné osoby. V těchto případech by bylo vhodné, aby přepravce využíval možností, které nabízí SBS. Soukromá bezpečnostní agentura by byla přítomna po celou dobu přepravy.

SBA by při přepravě chránila pověřené osoby přepravce (zejména revizory) a majetek přepravní společnosti. Soukromou bezpečnostní činnost by pracovníci SBA vykonávali v civilním oblečení, tak aby na sebe neupozorňovali a nezvyšovali agresi přepravovaných fanoušků.

Služby SBA lze uplatnit tam, kde zabezpečení podnikatelské činnosti, majetkových poměrů občanů či ohrožení jejich dalších oprávněných zájmů vyžadují nadstandardní výkon při jejich ochraně a ostraze a to nad rámec služeb poskytovaných ze zákonné povinnosti PČR nebo MP.

Oprávnění pracovníků SBS:

- kontrola osob, které vcházejí nebo vycházejí z objektu, za jehož ostrahu smluvně odpovídá SBS
- kontrola zavazadel těchto osob
- požadování vysvětlení uvnitř chráněného objektu od výše uvedených osob, pokud je důvodné podezření z trestné nebo jiné nedovolené činnosti
- vyzvat v chráněném objektu každou osobu, která je podezřelá z neoprávněného vniknutí do objektu, aby prokázala svou totožnost a oprávnění se v objektu zdržovat
- dle §76/2 TŘ omezit osobní svobodu osoby, která byla přistižena při TČ nebo bezprostředně poté, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo zajištění důkazů

4.2.4 Policejní doprovod

Doprovod fotbalových fanoušků policejními složkami při jejich přepravě vlakovými nebo autobusovými spoji na rizikové zápasy je v dnešní době samozřejmostí. Ne vždy je však prováděn vhodným způsobem. Policie ČR při přepravě nebezpečných fanoušků dohlíží zejména na to, aby nebyl ohrožen život nebo zdraví osob, nedocházelo k poškozování majetku fyzických nebo právnických osob a také monitoruje a provádí zákroky proti protiprávnímu jednání ze strany těchto osob.

Doprovody fanoušků vlakovými spoji jsou v současnosti prováděny nevhodným způsobem, kdy policisté provádí doprovod fanoušků přímo ve „fans“ vagónu. Pokud jde o doprovod velké skupiny fanoušků je ve většině případů policejní doprovod neefektivní. Policisté nastupující do soupravy (jako poslední), jsou často úmyslným jednáním fanoušků natlačeni na dveře vagónu. Jejich případný zákrok uvnitř vagónu je poté značně ztížen nebo zcela znemožněn nedostatkem prostoru k pohybu.

Vhodným řešením by bylo, vyčlenění části sousedního vagónu pouze pro policejní doprovod. Tento vagón by byl propojen s „fans“ vagónem tak, aby mezi těmito vagóny za jízdy bylo možné bezpečně procházet. Policisté by tak nebyli přímo ve skupině fanoušků a tudíž by u fanoušků nedocházelo k evokování agresivního chování v důsledku přítomnosti uniformovaných policistů. Velitel družstva nebo velitel zásahu policejního doprovodu by sledoval události uvnitř „fans“ vagónu pomocí kamerového systému. V případě závažného protiprávního jednání ze strany fanoušků by družstvo provádějící doprovod provedlo zákrok uvnitř „fans“ vagónu. Pokud by se jednalo o méně závažné protiprávní jednání, bylo by proti těmto osobám zakročeno až při dokončení přepravy a jejich vystoupení z dopravního prostředku.

Doprovody fanoušků při přepravě autobusovou dopravou, by měly být vykonávány po celé délce trasy přepravy. Policejní družstvo by doprovázelo autobus ve vlastním zásahovém vozidle, kdy družstvo by bylo připraveno kdykoliv zakročit proti protiprávnímu jednání ze strany fanoušků. Tento doprovod je důležitý zejména při zastávce fanoušků na benzinových čerpacích stanicích nebo na jiných místech, kde v minulosti v mnoha případech docházelo ze strany fanoušků k protiprávnímu jednání a agresivnímu chování, zejména krádežím zboží.

4.2.5 Blokové pokuty, oznámení o přestupku

Udělení blokové pokuty či oznámení o přestupku je také jedním z účinných represivních opatření, které jsou v ČR ve fotbalovém prostředí málo využívány. Pokutu může uložit pověřená osoba za porušení přepravního řádu. Pokud je přestupek spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit, lze přestupek projednat v blokovém řízení.

Policista ČR

- dle §47/1 zákona č. 200/1990 Sb. – přestupky proti veřejnému pořádku. Sankce se využívá zejména při rušení nočního klidu, vzbuzení veřejného pohoršení, znečištění veřejného prostranství.
- dle §49/1 zákona č. 200/1990 Sb. – přestupek proti občanskému soužití.

a) jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,

b) jinému z nedbalosti ublíží na zdraví,

c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku schválností nebo jiným hrubým jednáním,

e) působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, jazyk, víru, atd.

- dle §50/1 zákona č. 200/1990 Sb. – přestupek proti majetku. Tuto sankci lze využít zejména při krádežích nebo při poškození majetku, kde vzniklá škoda nepřesáhne hranici 5.000,- Kč, poté se již jedná o TČ

Strážník MP:

- dle §47b/1b zákona č. 200/1990 Sb. – Pokud úmyslně poškodí, odstraní nebo zakryje tabulku s označením ulice nebo jiného veřejného prostranství

Správní orgán:

- dle §47a/1 zákona č. 200/1990 Sb. – přestupek křivého vysvětlení. Pokud osoba, která podává vysvětlení o TČ spáchaném jiným úmyslně uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam nebo ji zamlčí

4.2.6 Prohlídky osob

Prohlídka osob je důležitá zejména z hlediska toho, zda u sebe nemají věci jako:

- zbraň, kdy zbraní se rozumí cokoliv, čím je možno učinit útok proti tělu důraznější (střelné zbraně, sečné a bodné zbraně, řetězy, boxery, baseballové pálky, pyrotechnika, dlažební kostky a další)
- drogy: alkohol, marihuana, pervitin, kokain, heroin

Policista ČR je oprávněn:

- dle §35/1 zákon č. 273/2008 Sb. vyzvat osobu k vydání zbraně, hrozí-li nebezpečí, že jí bude neoprávněně užito k násilí nebo pohrůžce násilím. Po předchozí marné výzvě je policista oprávněn zbraň odebrat.
- dle §35/2 zákon č. 273/2008 Sb. provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň, pokud:
  - a) osobní svoboda osoby má být omezena
  - b) proti ní směřuje zákrok
  - c) proti ní směřuje jiný úkon, hrozí nebezpečí, že osoba bude klást odpor a je podezření, že má u sebe zbraň
- dle §82/3 TŘ vykonat osobní prohlídku, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.
- dle §82/4 TŘ u osoby zadržené, zatčené nebo dodávané do vazby vykonat osobní prohlídku, je-li podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, již by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.

Strážník MP je oprávněn:

- dle §14 zákona č. 553/1991 Sb. přesvědčit se, zda osoba, kterou předvádí nebo omezuje na svobodě, nemá u sebe zbraň, kterou by mohla ohrozit svůj život nebo zdraví a život jiných osob. Při pozitivním zjištění má strážník právo zbraň odebrat.

Pracovník SBA je oprávněn:

- provádět prohlídky klientů či zaměstnanců zákazníka a jejich zavazadel jen ve výjimečných případech, kdy jsou k tomu výslovně zmocněni. Klienti i zaměstnanci musí být srozuměni se skutečností, že prohlídka je jednou z jejich povinností.

4.2.7 Omezení osobní svobody

Omezení osobní svobody je závažným zásahem do lidských práv. K omezení osobní svobody se přistupuje ve výjimečných případech. V případě agresivních fotbalových fanoušků by mělo být využíváno čteněji. Zejména omezením osobní svobody nejagresivnějších osob již při jejich přepravě, by se zabránilo jejich dalšímu protiprávnímu jednání v průběhu samotného fotbalového zápasu.

Policista ČR je oprávněn:

- dle §26 zákona č. 273/2008 Sb. zajistit osobu, která
  - a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob nebo majetek,
  - f) byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat nebo mařit řádné objasnění věci,
  - g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky TČ a je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
- dle §63/3 zákona č. 273/2008 Sb. předvést osobu, která odmítne prokázat svojí totožnost nebo pokud nemůže totožnost osoby věrohodně ověřit na místě.
- dle §76/1 TŘ zadržet osobu podezřelou ze spáchání TČ, je-li dán důvod vazby. Je třeba souhlasu státního zástupce, bez souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout.

Strážník MP je oprávněn:

- dle §13 zákon č. 553/1991 Sb. předvést osobu
- dle §76/2 TŘ omezit osobní svobodu osoby, která byla přistižena při TČ nebo bezprostředně poté, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo zajištění důkazů

Pracovník SBA je oprávněn:

- dle §76/2 TŘ omezit osobní svobodu osoby, která byla přistižena při TČ, viz. výše

5 ZPŮSOBY OBNOVY VEŘEJNÉHO POŘÁDKU

Veřejný pořádek je neurčitý pojem správního práva. Není definován v žádném právním předpisu. Veřejný pořádek lze popsat jako souhrn společenských vztahů, které vznikají na veřejných a veřejnosti přístupných místech. Tyto vztahy jsou upraveny právními i neprávními normami, kdy jejich zachování je důležité pro klidné a bezpečné zachování chodu společnosti.

5.1 Policie České republiky

V České republice byly zřízeny Speciální pořádkové jednotky pro ochranu veřejného pořádku, jelikož jeho narušitelé jsou neustále organizovanější, radikálnější a vystupují na profesionální úrovni. V současnosti jsou na území ČR SPJ v Praze v rámci KŘP hlavního města Prahy, v Brně v rámci KŘP Jihomoravského kraje a v Ostravě v rámci KŘP Moravskoslezského kraje. Na ostatních KŘP jsou zřízeny pořádkové jednotky.

5.1.1 Pořádková jednotka

Pořádková jednotka a speciální pořádková jednotka plní úkoly v rámci ZPPP č. 10/2009. o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti. Při své činnosti se řídí bezpečnostními typovými plány, pokyny krizových štábů nebo plní úkoly v rámci IZS. SPJ se využívá k posílení přímého výkonu služby pořádkové policie, na základě vyhodnocení aktuální bezpečnostní situace v teritoriu.

PJ a SPJ plní zejména tyto úkoly:

- ✓ Chrání bezpečnost osob a majetku.
- ✓ Spolupůsobí při zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti a provádí opatření k jeho obnově, byl-li závažným způsobem narušen.
- ✓ Podílí se na výkonu služby v případech opatření vyžadujících nasazení většího počtu sil a prostředků policie (sportovní a kulturní akce, pátrací akce).
- ✓ Pokud to vyžaduje bezpečnostní situace, mohou působit na celém území ČR.
- ✓ Spolupůsobí při zákrocích zásahové jednotky KŘP, Útvaru rychlého nasazení, Služby kriminální policie a vyšetřování a Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.

5.2 Vybavení pořádkových jednotek

Pořádkové jednotky jsou vybaveny systematizovanou výzbrojí pro výkon služby a pro případný zásah spojený s obnovou veřejného pořádku. Toto vybavení slouží k ochraně života a zdraví zakročujících policistů a jiných nezúčastněných osob, k přepravě pořádkových jednotek na místo zásahu, dokumentaci zákroku a v neposlední řadě také k odvrácení hrozícího nebezpečí a samotnému zákroku.

Jednotliví policisté pořádkových jednotek mají k dispozici protiúderovou přilbu, ochranou masku na protiúderovou přilbu, komplet protiúderový suspensor, ohnivzdorné boty, ohnivzdornou kombinézu, ohnivzdornou kuklu, protiúderové rukavice, termické ohnivzdorné prádlo, taktické pouzdro na zbraň, tonfu, teleskopický obušek, tekutou střelu, taktickou vestu, jednorázová pouta, kleště na jednorázová pouta, chirurgické rukavice, kasr, svítilnu, útočný nůž, balistickou vestu, balistickou přilbu, protistřepinové brýle a další nezbytné vybavení.

Skupiny pořádkových jednotek mají v rámci své skupiny k dispozici hasičský oděv, hasičskou přilbu, hasičské rukavice, nehořlavou deku, přenosný hasicí přístroj, zdravotní brašnu, vodu na výplach očí, transportní skládací nosítka, popáleninový balíček, zásahové výbušky, slzné granáty, dýmovnice, vrhač slzotvorných prostředků, brokovnice, ochranné protiúderové štíty, signální pistole, kovové nášlapné zábrany, zastavovací pásy, pásku s nápisem policie, přenosnou elektrocentrálu, elektrickou kotoučovou rozbušku, kotoučovou rozbušku na palivo, mečovou pilu na baterie, motorovou pilu, ženíjní nářadí a jiné důležité vybavení pro bezpečnost a akceschopnost skupiny.

Dále jsou PJ vybaveny prostředky spojení jako radiostanicemi Matra, náhlavní soupravou k radiostanici Matra, GPS přijímači, mobilním datovým terminálem, MP3 přehrávačem se záznamem, megafonem, digitální kamerou, digitálním fotoaparátem, DVD rekordérem, televizí, notebookem a dalším zařízením pro spojení a přenos dat.

K přesunu využívají PJ autobusy, mikrobuses, osobní automobily terénní, osobní automobily silniční v policejní verzi a dále také vodní stříkač, sanitní vozidlo, osvětlovací vozidlo, technické vozidlo, obrněné vozidlo, nákladní skříňový automobil, přívěs se sociálním zařízením, proviantní vozidlo a další dopravní prostředky.

5.2.1 Donucovací prostředky a zbraň

Při narušení veřejného pořádku je použití donucovacích prostředků či zbraně mnohdy nezbytným opatřením k jeho obnově. Donucovacích prostředků, se využívá až v případech, že osoby i přes opakované výzvy nezanechají svého protiprávního jednání nebo v případech, kdy je ohrožen život nebo zdraví osoby a zákrok nesnese odkladu. Pokud jsou DP použity pořádkovými jednotkami pod jednotným velením, rozhoduje o jejich použití velitel opatření nebo jeho přímý nadřízený.

Mezi nejčastěji používané DP Policií ČR při obnově veřejného pořádku patří hmaty, chvaty, údery a kopy; slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek; obušek a jiný úderný prostředek; vytlačování štítem; vytlačování koněm; služební pes; vodní stříkač; zásahová výbuška a pouta. Při obnově veřejného pořádku lze využít i ostatní DP vyjmenované v § 52 zákona č. 273/2008 Sb.

Oprávnění policisty použít DP k ochraně veřejného pořádku je přímo stanoveno v § 53/1 zákona č. 273/2008 Sb.

5.3 Městská policie Zlín

Městská policie Zlín má zpracovaný dokument k postupu při mimořádných bezpečnostních opatřeních spojených s narušením veřejného pořádku při fotbalovém utkání na území města. Ve zmíněném dokumentu jsou vysvětleny základní pojmy diváckého násilí, projevy diváckého násilí na stadionech i mimo stadiony, dále jsou zde specifikovány problémy zvyšující i snižující riziko diváckého násilí. V jednotlivých bodech jsou zde vyjmenovány předpoklady vzniku narušení veřejného pořádku a škod na majetku ve městě Zlín.

MP Zlín rozděluje mimořádné bezpečnostní opatření na tři stupně, kdy cílem je vyloučit negativní projevy diváckého násilí, zabránit incidentům nebo je účinně zvládnout. Do stupně č. 1 (rizikového utkání) jsou zařazeni fanoušci klubů Liberce, Sparty Praha, Baníku Ostrava, Brna, Olomouce a Synotu Uherské Hradiště.

Dle stupně bezpečnostního opatření probíhají na MP Zlín příslušné bezpečnostní opatření. Při stupni č. 1 se operativně zjišťuje trasa a čas příjezdu fanoušků a jejich počet. MP Zlín sleduje příjezd a pohyb fanoušků na území města. Doporučený počet nasazených, vycvičených a proškolených strážníků v přímém výkonu služby je 40 a více.

5.3.1 Vybavení strážníků MP Zlín

V souvislosti s vyhlášením mimořádné bezpečnostní situace jsou strážníci MP Zlín vystrojeni a vyzbrojeni dle pokynů velitele opatření.

Strážník MP Zlín může být vybaven služební zbraní s příslušenstvím, slzotvornými prostředky, obuškem, pouty, ochranným štítem, protiúderovým oblekem, ochrannou přilbou a hasicím prostředkem.

Materiál používaný strážníky MP Zlín v souvislosti s fotbalovými utkáními je v hodnotě cca 500.000,- Kč.

5.4 Pořadatelská služba, bezpečnostní agentura

Při narušení veřejného pořádku na stadionu nebo v místě, kde je prováděna ostraha objektu klienta SBA, spolupůsobí při jeho obnově pořadatelská služba nebo bezpečnostní agentura. Pořadatelská služba pomáhá organizátorům utkání dohlížet na dodržování pravidel, zajištění ochrany diváků a také při obnově veřejného pořádku.

Pořadatelský sbor je povinen zabezpečit dodržení návštěvního řádu stadionu, plnit úkoly hlavního pořadatele, zajistit ve svém úseku klidný a nerušený průběh utkání, v případě narušení veřejného pořádku sjednat jeho nápravu a závažné narušení veřejného pořádku bezodkladně hlásit hlavnímu pořadateli.

5.4.1 SG´3 Security

Hlavní činností SG´3 Security na trhu komerční bezpečnosti je ostraha a ochrana majetku právnických a fyzických osob. Hlavním bodem je fyzická a elektronická ostraha objektů a zajištění profesionálních zásahů proti vzniku škody na majetku klienta.

Jednou z nabízených služeb SG´3 při ochraně veřejného pořádku je ostraha a zajištění pořádku na kulturních, společenských a sportovních akcích. Při zajištění těchto služeb je využito speciálně vycvičené družstvo pracovníků, kteří jsou vybaveni na vysoké úrovni. K jejich vybavení patří ochranné přilby, protiúderové obleky, úderné prostředky, speciální hasicí systémy a detekční přístroje pro odhalení zbraní a výbušnin.

ZÁVĚR

Divácké násilí je specifická forma násilí a agrese, která si vyžaduje širokospektrální a dlouhodobé řešení všech zainteresovaných stran ve fotbalovém prostředí. Divácké násilí a jeho negativní projevy nelze ignorovat. Je nutné využívat nejmodernějších metod, postupů a technických prostředků k jeho odstranění ze společenského prostředí.

Negativní projevy související s dopravou fanoušků na fotbalové utkání jsou jednou z nejsložitěji řešitelných forem diváckého násilí. Mezi hlavní důvody obtížného zajištění bezpečnosti při dopravě agresivních fanoušků patří zejména vysoká finanční náročnost bezpečnostních opatření, které musí vynaložit dopravce vzhledem k jeho finančnímu výnosu z jízdného. K dalším důvodům patří délka přepravy, kdy tato je mnohdy vykonávána přes velkou část území České republiky a dále neúplné a nepřesné informace o počtech a složení fanoušků využívajících konkrétní dopravní prostředky. V současné době není problému s dopravou fanoušků na fotbalové utkání v rámci České republiky věnována dostatečná pozornost a dostatečné úsilí k jeho prevenci.

Z tohoto důvodu je nezbytným řešením nastavení konkrétních standardů účelné a efektivní komunikace mezi všemi orgány a institucemi zainteresovanými do fotbalového prostředí a nutnost profesionální součinnosti a spolupráce bezpečnostních složek. Podstatným prvkem je rovněž kvalifikované a odborné vytipování rizikových utkání a co nejpřesnější profesionální zajištění informací o počtu, pohybu a záměru fotbalových fanoušků.

V rámci zpracování své bakalářské práce jsem se zaměřil na možné formy předcházení neboli prevence negativních projevů fotbalových fanoušků během jejich přepravy dopravními prostředky hromadné přepravy osob. Rovněž jsem vymezil konkrétní způsoby represivních opatření vůči tomuto agresivnímu chování, které by měly být využívány ve větší míře a to příslušnými represivními orgány.

Podstatným problémem souvisejícím s dopravou agresivních fanoušků je zajištění a ochrana bezpečnosti neboli života, zdraví a majetku ostatních cestujících v prostředích hromadné přepravy osob.

Negativní projevy fotbalových fanoušků se zřejmě nikdy nepodaří ve společnosti zcela eliminovat, je ale nezbytné je neustále minimalizovat.

CONCLUSION

Spectator violence is a specific form of violence and aggression which requires a far reaching and long-term solution for everyone involved in the football world. Spectator violence and its negative manifestations cannot be ignored. It is essential to utilise the most modern methods, approaches and technical means in order to eliminate it from society.

Negative manifestations while transporting football fans to competitions is one of the most difficult aspects of spectator violence to solve. Among the main reasons that it is difficult to ensure safety while transporting aggressive fans is mainly the high financial cost to the public transport system, and this cannot be covered from just the price of the tickets sold for the trip. Another reason involves the distance of travelling, often to the other side of the Czech Republic. Further problems are incomplete and incorrect information about the number and composition of fans travelling or which specific transport means they are using. There is not enough attention and effort given to analysing the violence that has already occurred nor to the prevention of future violence.

Due to these reasons it is essential to set up specific standards, and functional and effective communication between all the institutions involved in the football world. There is also an urgent need to have professional cooperation and proper coordination of all safety factors. The basic needs, specifically, are for qualified and specialist assessments of risky matches and to gain precise information of the count, movement and intentions of football fans.

In order to complete my Bachelor's work, I have focussed on the many forms of preventing negative aspects of football fan behaviour while fans travel on mass, public transport. Also, I have defined specific types of repressive measures against this aggressive behaviour, which should be utilized on a bigger scale and especially by people from repressive authorities.

The basic issue concerning transporting aggressive fans is to ensure we protect the life, health and possessions of other passengers in the proximity of numerous football fans.

The negative aspects of football fans can never, of course, be completely eliminated from society, but it is essential to constantly try to minimise it.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] LE BON, G. *Psychologie davu*. Praha: Kra, 1994. 102 s. ISBN: 80-901527-8-3
- [2] ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál, 2000. 256 s. ISBN: 80-7178-475-3
- [3] PONĚŠICKÝ, J. *Agrese, násilí a psychologie moci*. Praha: Triton, 2004. 176 s. ISBN: 80-7254-593-0
- [4] SPURNÝ, J. *Psychologie násilí*. Praha: Eurounion, 1996. 134 s. ISBN: 80-85858-30-4
- [5] MACEK, P. a kol. *Bezpečnostní služby*. Praha: Police history, 2001. 198 s. ISBN: 80-86477-03-7
- [6] SMOLÍK, J. *Fotbalové chuligánství*. Praha: Zdeněk Plachý, 2008. 282 s. ISBN: 978-80-903556-3-7
- [7] Zákon č. 40/2009 Sb. a zákon č. 141/1961 Sb., v platném znění, trestní zákoník a trestní řád
- [8] Zákon č. 200/1990 Sb., v platném znění, přestupkový zákon
- [9] HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN: 978-80-7367-569-1
- [10] SLEPIČKA, P. *Sportovní diváctví*. Praha: Olympia, 1990. 209 s. ISBN: 80-7033-012-0
- [11] CHOUTKA, M. *Teorie a didaktika sportu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. 199 s.
- [12] VANĚK, M. a kol. *Psychologie sportu*. Praha: Olympia, 1984. 202 s.
- [13] MAREŠ, M., SMOLÍK, J. & SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Barrister and Principal, 2004. 184 s. ISBN: 80-903333-0-3
- [14] SLEPIČKA, P., HOŠEK, V. & HÁTLOVÁ, B. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2009. 242 s. ISBN: 978-80-246-1602-5
- [15] MIKŠÍK, O. *Hromadné psychické jevy*. Praha: Karolinum, 2005. 270 s. ISBN: 80-246-0930-4

- [16] Zákon č. 111/1994 Sb., v platném znění, o silniční dopravě
- [17] Zákon č. 273/2008 Sb., v platném znění, o Policii České republiky
- [18] SEHNOUTKA, P. *Koncepce Speciálních pořádkových jednotek*. Praha: Policejní Prezidium ČR, 2009
- [19] Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti
- [20] BORTEL, M. *Hromadné chování – sportovní diváctví*. Zlín, 2010. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky.
- [21] Hooligans.cz [online]. [cit. 2011-3-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.hooligans.cz/index.php>>.
- [22] World Health Organization [online]. [cit. 2011-3-8]. Dostupné z WWW: <<http://www.who.int/en/>>.
- [23] Policie České republiky [online]. [cit. 2011-4-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/preventivni-aktivity.aspx>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PČR	Policie České republiky
MP	Městská policie
TČ	Trestný čin
PŘ	Přestupek
ČR	Česká republika
AKT	Antikonfliktní tým
SBS	Soukromé bezpečnostní služby
SBA	Soukromá bezpečnostní agentura
TŘ	Trestní řád, zákon č. 141/1961 Sb.
SPJ	Speciální pořádková jednotka
PJ	Pořádková jednotka
KŘP	Krajské ředitelství policie
IZS	Integrovaný záchranný systém
GPS	Global positioning system (globální družicový polohový systém)
MP3	Formát ztrátové komprese souborů
DVD	Digital video disc (digitální optický datový nosič)
DP	Donucovací prostředky

SEZNAM OBRÁZKŮ SEZNAM TABULEK

Obrázek č. 1 Pochod fanoušků ulicemi města. [21]	23
Obrázek č. 2 Fanoušci na vlakovém nádraží. [21].....	24
Obrázek č. 3 Rozlišení diváků podle věku. [20].....	25
Obrázek č. 4 Rozlišení diváků podle vzdělání. [20]	26
Obrázek č. 5 Rozlišení diváků podle vzdělání. [10]	26
Obrázek č. 6 Četnost páchaní agresivního chování. [20].....	27
Obrázek č. 7 Názor fanoušků na práci hlasatele. [10]	37